

BESZÁMOLÓ

**a Bankszövetség 2017 negyedik negyedévi
tevékenységéről**

Budapest, 2018. január

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló	4
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei.....	9
III. Vállalati üzletág	11
IV. Lakossági üzletág.....	12
A kilakoltatási tilalom meghosszabbítása	12
A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékkel kapcsolatos egyeztetések, a pályázati kiírás módosítása	12
A sokgyermekes családok jelzáloghitel-tartozásának csökkentése, állami támogatással.....	13
A jelzáloghitel közvetítők átszervezésének problémái.....	13
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények	14
A szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény módosítása	14
A felszámolási vagyonértékesítési rendelet	14
A felszámolók részére történő adatszolgáltatási kötelezettség (Csődtörvény módosítás).....	14
A közjegyzők részére történő adatszolgáltatás a hagyatéki eljárásban	15
A Céghelyettesítővel kapcsolatos fejlemények	16
Az ügyvédi törvénnyel kapcsolatos rendelettervezetek	16
Az új váltótörvény véleményezése.....	17
A pénzmossási törvénnyel kapcsolatos állásfoglalás kérések (NGM, MNB).....	17
A kockázatarányos Beva díjakkal kapcsolatos szakértői egyeztetések és konklúzió.....	17
Az Ágazati Készségtanácsok megalakulása, szabályozása	18
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények.....	18
Egyeztetések a Bankközi Finanszírozási Mutatóról.....	18
A MiFID 2 implementációja	19
Prudenciális ajánlástervezetek.....	20
A termékértékesítői javadalmozással kapcsolatos ajánlástervezet	21
Ajánlástervezet a fogyasztóval szembeni követeléskezelési eljárásról.....	21
Adatszolgáltatás	21
VII. Pénzforgalom	22
PSD2 felkészülés.....	22
Az Azonnali Fizetési Rendszerrel kapcsolatos fejlemények	23
Bankkártya aktualitások	23
Az MNB készpénz-díjpolitikai koncepciójának véleményezése.....	25
A SWIFT éves globális konferenciája (SIBOS)	25
Összefoglaló az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC) közgyűléséről	26
VIII. Adózás, számvitel	26
IX. Bankszövetségi fejlemények	27
Kommunikációs statisztika és aktualitások	27
Pénz7 – felkészülés a 2017/18-as tanévre	27
Konferencia a Magyar Általános Hitelbank alapítása 150. évfordulója alkalmából	28
AFCA konferencia Budapesten.....	28
A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírósággal kapcsolatos fejlemények	29
V8 együttműködés- kiszélesedő párbeszéd	29
Az észti bankszövetségi delegáció fogadása	29

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok.....	30
MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	35
I Globális szabályozás	35
I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB).....	35
I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)	36
II Európai szabályozás.....	39
II.1 Általános környezet.....	39
II.2 Kockázat csökkentő csomag (RRP)	41
II.3 Bankunió	42
II.4 Bizottsági konzultáció a felügyeleti jelentési kötelezettségek karcsúsításáról	46
II.5 Tőkepiaci Unió (CMU)	47
II.6. A bankszerkezeti reform	48
II.7 Az EBA és az ESAs negyedik negyedévben megjelent lényeges dokumentumai	48

I. Vezetői összefoglaló

2017 utolsó negyedévében **folytatódott a világgazdaság gyorsuló ütemű növekedése**. 2010 után a tavalyi volt az első év, amikor a legfontosabb növekedési centrumok egyaránt bővülést mutattak. A várhatóan **3,7 százalékos globális növekedés** lokális csúcstól jelenthet, a következő időszakban mérséklődhet az ütem. A növekedést a globális szinten még mindig laza monetáris kondíciók támogatták, amelyek fenntartását általánosságban a célszintek felé közelítő infláció és a mérsékelt nyersanyagárak tették lehetővé, s ezek a fogyasztás és a beruházások fokozatos erősödését is ösztönözték, a globális kereskedelem határozott fellendülése mellett.

Az USA gazdaságának negyedik negyedévben mért 2,6 %-os éves **reál GDP növekedése** elmaradt az előző negyedévétől. A bővülés legfőbb forrásai a stabil munkaerőpiac és az erős belső fogyasztás. A megelőző két év visszaesése után a beruházások növekedése is valamelyest gyorsult. A jelenleg is csaknem teljes foglalkoztatás és a migrációs politika ugyanakkor komoly munkaerő kapacitási korlátokat okozhat, mérsékelve a pozitív hatásokat.

Az Európai Unió gazdasági fejlődése kedvezőbben alakult az év elején vártnál. A növekedés túllépte a megelőző 10 év legjobb adatát - éves szintje az euró zónában meghaladta a 2,2%-ot. Az egyes tagállamok teljesítménye sokkal kiegyensúlyozottabbá vált. A gazdasági bővülés fő hajtóereje változatlanul a belső fogyasztás volt, amit a 2009 óta legalacsonyabb munkanélküliségi ráta is segített. Az export és a vállalati beruházások ugyancsak hozzájárultak a növekedés erősödéséhez.

Japánban a nyolcadik egymást követő negyedévben mérnek folyamatos bővülést, az éves GDP növekedés elérheti a 2,5%-ot. **Kínának** sikerül elkerülni egy nagyobb mértékű növekedési ütemcsökkenést, de a belső hitelpiaci folyamatok továbbra is aggodalomra adnak okot. **Oroszország és Brazília** szakértői vélemények szerint kilábalat a legutóbbi években tapasztalt recesszióból.

A negyedik negyedévben a **magyar gazdaság kilátásai tovább javultak**, elsősorban az európai és különösen a német konjunktúra hatására. **Az év utolsó negyedévére** az előző negyedévihez hasonló, **3,9%-os növekedés prognosztizálható**. Termelési oldalon az ipari kibocsátás a várt szinttől némileg elmaradva bővült. A mezőgazdaság a 2016-os kiemelkedő év után átlagosan teljesített, ami közel 6%-nyi visszaesést jelent. A növekedés fő hajtóerői a szolgáltatási ágazatok, a kiskereskedelem és az építőipar voltak. Felhasználási oldalon a fogyasztás bővülése és a beruházások megugrása járt a legnagyobb hatással. A foglalkoztatás növekedése tovább folytatódott, a munkanélküliség példa nélküli szintre, 3,8%-ra süllyedt az ősz végére. Mindeközben a bérek jelentős mértékben, éves szinten 13%-kal emelkedtek. Az infláció éves üteme továbbra is elmarad a 3%-os céltől, sőt az év végére valamelyest csökkent is az árszínvonal növekedés mértéke. A költségvetés egyensúlyi mutatói sajátosan alakultak. A december végéig számított pénzforgalmi hiány - az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozása miatt - rendkívül magas lett, elérte a GDP 5 százalékát. A költségvetési hiány ugyanakkor a tervezett 2,4% alatt, 2% körül teljesült. Az államadósság várhatóan 1,5 százalékponttal mérséklődik, de az EXIM-mel együtt számítva meghaladja a korábbi szintet. A belső kereslet erős növekedése miatt 2017 végére a folyó fizetési mérleg többletének a csökkenése várható. A Magyar Nemzeti Bank folytatta a korábbi monetáris politikáját, szinten tartotta az irányadó jegybanki kamatrátát. Az euró-forint árfolyam viszonylag szűk (308-315 közötti) sávban mozgott.

2017 negyedik negyedévének első két hónapjában a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege számottevően** (2,3%-kal, 830 milliárd forinttal) **nőtt**, amit - a forint alig félszázalékos gyengülése tükrében - döntően az eszközállomány nominális növekedése magyaráz. A **forrás oldalon** a fontosabb állományok mind emelkedtek, a **teljes bruttó betétállomány** 608 milliárd forinttal (2,6%-kal) bővült, főként a folyószámla és látra szóló betétállománynak betudhatóan, így a portfólió lejárat szerkezete tovább rövidült. Az állománynövekedéshez leginkább a nem pénzügyi vállalatok betéteinek bővülése (5,7%) járult hozzá, a háztartási betétállomány emelkedése mérsékeltebb (1,8%) volt. A kibocsátott értékpapírok állománya továbbra is stagnált. A saját tőke állománya a gyarapodó eredménynek köszönhetően csaknem 1%-kal emelkedett. Az **eszközállományon** belül minden fontosabb újabb

nehézséget jelent eszköztípus bővült, a legnagyobb mértékben a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok. A *hitelállomány* a negyedév első két hónapjában csak mérsékelten nőtt, a nettó hitelállomány kevesebb, mint egy százalékkal (149 milliárd forinttal) emelkedett, ami lassulást jelent a korábbiakhoz képest. A hitelek bruttó értéke még kevésbé növekedett (0,5%-kal, 101 milliárd forinttal), amit ismét az értékvesztések visszaírása és az értékelési különbözet értéknövelő hatása javított. A háztartási hitelek bruttó értéke október-november folyamán mérsékelten csökkent, a nettó állomány az előző negyedévei szinten maradt. A nem pénzügyi vállalatok részére nyújtott hitelek bruttó állományának bővülése elérte a 2,5%-ot, az állományváltozást az értékvesztés és az értékelési különbözet érdemben nem befolyásolta. A hitelintézeti szektor *nettó hitel/betét mutatója* 100%-ra mérséklődött (bankközi hitelállományok nélkül 86,1% volt).

Az utolsó negyedév első két hónapjában az *eredmény* (48 milliárd forint) kisebb lett az első háromnegyedévben jellemzőnél. A bankszektor novemberig - jórészt egyedi tényezőknek betudhatóan - 598 milliárd forint adózás előtti eredményt ért el. Az évesített tőkearányos megtérülés 16,9%, az eszközarányos 1,84% volt. Október-novemberben elsősorban a díj és jutalékbevételek bővülése maradt el a korábbi időszaktól, amelynek a hátterében a pénzforgalmi szolgáltatások ráfordításainak a megugrása áll. Ebben az időszakban az értékvesztés és céltartalék változása nem gyakorolt jelentős befolyást az eredmények alakulására.

A lakossági hitelezést kedvezőtlenül befolyásolja a *kilakoltatási moratórium* november 15-től április 30-ig tartó meghosszabbítása, ami banki szemszögből újabb nehézséget jelent a jelzálogjog érvényesítésénél.

A Magyar Nemzeti Bank az érintett bankok közreműködésével továbbfejlesztette a *Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termék pályázati kiírását*. A szektor javaslatára a kamat-meghatározás időpontjának 2 napról 15 napra történő meghosszabbítása mellett, a közvetítő igénybevétele és az állami kamattámogatásos konstrukciók miatti operációs kérdések is bekerültek a pályázati kiírás tervezetbe.

A Kormány rendeletben írta elő, hogy a harmadik és minden további gyermek után a *jelzáloghitellel rendelkező családok gyermekeként 1 millió forint vissza nem térítendő állami támogatást* kapnak, jelzáloghitelük előtörlesztése formájában. A bankok az általuk megelőlegezett előtörlesztésről - részletes adatszolgáltatás alapján - az Államkincstárral számolnak el. A szabályozás számos lényeges kérdést rendezetlenül hagyott, amelyek tisztázására levélben kértük a Nemzetgazdasági Minisztériumot.

Az uniós szabályozás következtében *függetlenből függővé minősített* (jelzáloghitel) *közvetítők* kezelése - részletes szabályozás hiányában - szintén nehézséget jelent a szektor számára, ezért ebben a kérdéskörben is a hatóságok iránymutatását kértük. Hasonlóan jártunk el a *pénzmosás* és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló *törvény néhány rendelkezését* érintően.

Az elektronikus ügyintézésre történő kötelező áttérés miatt a negyedik negyedévben nagy hangsúly helyeződött a különböző *hatóságokkal és intézményekkel való elektronikus kapcsolattartásra*. A gazdálkodó szervezetek számára 2018. január 1-jétől kötelező a 2017. december 28-án - megfelelő tesztelés nélkül - elindított *Cégkapu* használata. Az egyeztetések során többször jeleztük az előkészítésért felelős hatóságoknak, hogy az új rendszer fejlesztésében mutatkozó késések miatt komoly működési zavarokat okozhat, hogy a papír alapú adatszolgáltatást ez év elejétől a törvény tiltja. Kértük, hogy a kötelező alkalmazás határidejét *néhány hónappal halasszák el*, de ettől a Belügyminisztérium elzárkózott. Ugyanakkor a kormány rendeletben határozza meg azon elektronikus ügyintézés biztosítására köteles szerveket, amelyeknek - mivel a feltételeket önhibájukon kívül nem tudták megteremteni - nem kell alkalmazniuk az *e-ügyintézési törvény* elektronikus kapcsolattartási szabályait.

A Bankszövetség szakértői a Magyar Országos Közjegyzői Kamara képviselőivel külön is tárgyaltak a **bankok és a közjegyzők közötti elektronikus adatszolgáltatásról**, amely végül a hivatali kapu/cégkapu rendszerben valósul meg.

A felszámolók részére történő adatszolgáltatásról - amelyet a csődtörvény módosítás értelmében szintén elektronikus úton kell teljesíteni – az illetékes hatóságok bevonásával volt többszöri egyeztetés.

2017. utolsó negyedében módosult a *szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény*, a *felszámolási eljárásban az adós vagyonának nyilvános értékesítésére vonatkozó kormányrendelet* és új *váltótörvényt* fogadtak el. A jogszabályok véleményezésében az MBSZ és a banki szakértők aktívan részt vettek, ahogyan a *Magyar Ügyvédi Kamara szabályzatainak* az előkészítésében is.

A **kockázatarányos Beva díjakkal** kapcsolatos szakértői egyeztetéseket követően, a szakértői csoport javaslatát elfogadva, a Befektetővédelmi Alap Igazgatósága a kérdéskör további vizsgálatáról - így a kockázat arányos díjfizetés újbóli bevezetésének az elhalasztásáról - döntött.

A **Magyar Nemzeti Bank** egyeztetett a szektorral a **Bankközi Finanszírozási Mutatóról**, amely a bankok eszköz-forrás lejárat szerkezetében lévő eltéréseknek, illetve a források megújítási kockázatainak a kezelését célozza. Az új mutató bevezetésével egy időben sor kerül a **Devizamegfelelési Mutató átalakítására**, ami a jövőben egyfajta **deviza NSFR mutatóként** funkcionál majd. Bankszövetségi kérésre a két változtatást egy időpontban, a szándékok szerint 2018 nyarán vezeti be az MNB.

A jegybank a **MiFID 2 implementáció** keretében *rendeletet* fogadott el a *befektetési szolgáltatás személyi feltételeiről*. Az *összetett adósságinstrumentumokról és strukturált betétekről* szóló MNB ajánlás, valamint a *keresztértékesítési gyakorlatokról* szóló MNB ajánlás a vonatkozó ESMA útmutatások alapján született.

A 2017-ben kialakított **prudenciális szabályozói csomagot** három fontos ajánlástervezettel tette teljessé az MNB mikroprudenciális szabályozásért felelős területe, konzultációra bocsátva a *magas nem teljesítő kitétség állományok leépítéséről* szóló, az *ingatlanfinanszírozási projekthitelek értékelésének és kezelésének egyes kérdéseiről* szóló, valamint a *penzügyi szervezetek ingatlanokkal összefüggő kockázatainak a kezeléséről* szóló ajánlástervezeteket, amelyek tartalmáról személyes egyeztetésre is lehetőséget adott. (Az MNB csomagja a *kézizálog fedezete mellett történő pénzkölcsön-nyújtásról* szóló ajánlástervezetet is magában foglalta.)

A *termékértékesítői javadalmazással* kapcsolatos ajánlástervezetről, illetve a *fogyasztóval szembeni követeléskezelési eljárásról* szóló ajánlástervezetről ugyancsak kikérték a szektor véleményét az MNB illetékes szakterületei.

Az **adatszolgáltatás** területén a szabályozó hatóság kiemelt figyelmet fordít az egyedi hiteladatokat anonimizáltan tartalmazó **egységes jegybanki hitelregiszter (HITREG)** létrehozására, amely távlatilag számos meglévő adatszolgáltatás kiváltására is lehetőséget ad.

A **hajrájához érkezett PSD2 felkészülés keretében** a pénzügyi saláta törvény véleményezése, a törvények gyakorlati végrehajtását szabályozó MNB rendelet véleményezése, valamint az irányelv által kijelölt, s a bankokra közvetlenül alkalmazandó 12 EBA szabályozási technikai sztenderd (RTS), illetve útmutató közös értelmezése jelentett fontos feladatot. Az **Azonnali Fizetési Rendszerre** való párhuzamos felkészülés komoly kihívás, különösen a pénzforgalmi és az informatikai területek számára.

A májusban hatályba lépő **Általános Adatvédelmi Rendelet** alkalmazása ugyanakkor a teljes banki működés átgondolását feltételezi.

A negyedév során a Magyar Bankszövetség **két sikeres konferencia** megrendezésében is közreműködött. A Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen szervezett konferencia a Magyar Általános Hitelbank alapításának 150. évfordulójára emlékezett. A budapesti AFCA konferencia a Kína és Magyarország közötti pénzügyi együttműködés új szakaszát fémjelzte.

Az MBSZ nemzetközi kapcsolatainak a szélesedését az is mutatja, hogy **a régiós bankszövetségek** V4-es, majd V6-os együttműködése újabb két taggal – a bolgár és a román bankszövetséggel - bővült.

A **globális szabályozás** területén **a Bazel III szabályozás** egy éve húzódó **véglegesítése** áttörést jelentett. December elején megszületett a várva-várt megegyezés: a **Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)** döntéshozó testülete **elfogadta a Bazel III szabályozási csomag még hiányzó elemeit**. A december 7-én elfogadott csomag olyan jelentős változásokat tartalmaz, hogy a szakmában széles körben Bazel IV-ként is emlegetik, bár a Bizottság maga sohasem használta ezt az elnevezést. A csomag magában foglalja a hitelkockázat felülvizsgált sztenderd módszerét, a hitelkockázat felülvizsgált belső minősítés szerinti (IRB) módszerét, a felülvizsgált hitel értékelés kiigazítási (CVA) kereteket, a működési kockázat felülvizsgált sztenderd módszerét, a felülvizsgált áttételi ráta mérést és a G-SIBs bankok áttételi ráta pufferét, valamint az aggregát output korlát (outputpadló) bevezetését. Az új szabályok hosszú felkészülési időt követően, 2022-től lesznek érvényesek. A Bizottság a felülvizsgált kereskedési könyvi (FRTB) szabályozás bevezetésének a határidejét is kitolta, 2019-ről 2022. január 1-re. Így a felülvizsgált kereteket a hitel, a piaci és a működési kockázatok esetében egyaránt 2022-től kell alkalmazni. A Bizottság az új szabályok teljes körű, megfelelő időben történő, konzisztens bevezetését várja a joghatóságoktól.

A Bizottság októberi ülésén fontos döntést hozott a **derivatív kötelezettségek** nettó stabil finanszírozási mutató (NSFR) számítása során előírt kezeléséről. Decemberi ülésén a sztenderdek technikai módosítására vonatkozó eljárásrendet is elfogadta. A Bizottság első technikai módosítást célzó javaslata a **különleges monetáris politikai műveletek** NSFR számítás során történő kezelését szabályozza. A szuverén kitettségek szabályozói kezelésével foglalkozó magas szintű munkacsoport tevékenysége nyomán a Bizottság decemberben **vitairatot tett közzé a szuverén kitettségek kezeléséről**.

A **Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB)** 2017 utolsó negyedévében két, a **szanálást segítő** dokumentumot bocsátott konzultációra, az egyiket a **bail-in végrehajtásának alapelveiről**, a másikat a **végrehajtható szanálási terv finanszírozási stratégiai elemeiről**. Ezen túl felülvizsgálta a rendszerszempontról fontos globális bankok körét; áttekintette 2018 évi munkatervét, és a válság nyomán bevezetett reformok értékelését szolgáló további lépéseket.

Az **Európai Unió** legfőbb döntéshozó szervei egyaránt az együttműködés elmélyítésére törekcsenek. Az euró zónát tekintve szimbolikus jelentőségű az Európai Bizottság **Európai Valutaalap**, illetve **gazdasági és pénzügyminiszteri poszt** létrehozására irányuló javaslata. Az útkeresést a szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” módszerrel foglalkozó munkacsoport létrehozása is mutatja.

A Bizottság kiemelt törekvése **a Bankunió kiteljesítése**. Az ezt célzó, 2018-ban tervezett lépésekről nyilatkozatot tettek közzé, amelyben a **kockázatcsökkentő és a kockázatmegosztó intézkedések** párhuzamos alkalmazásának szükségességét hangsúlyozták. A Bizottság új lendületet kíván adni az Európai Betétbiztosítási Rendszerre (EDIS) vonatkozó tárgyalásoknak, és kezdeményezi az Egységes Szanálási Rendszer közös költségvetési védőhálójának a létrehozását. Az **NPL hitelek kezelésére átfogó intézkedéscsomagot** (egyebek között eszközkezelő társaságok létrehozása, a másodlagos NPL piac fejlesztése, a biztosított hitelezők védelme az adósok nemfizetése esetén, kötelező prudenciális „védőháló” szabályozás az NPL hitelek utáni céltartalék képzésre) dolgoznak ki.

A tőkekövetelmény-, illetve a szanálási szabályozást (CRR/CRD4, BRRD, SRMR) módosító 2016. novemberi **kockázat csökkentő csomag** (RRP) néhány elemét tekintve indokolt volt, hogy azokat gyorsított eljárásban tárgyalják. A hitelezői hierarchiáról szóló irányelvet, illetve az IFRS 9-ről és a nagykockázat-vállalásokról szóló rendeletet 2017 őszén elfogadták a döntéshozók, lehetővé téve a

2018. január 1-től történő alkalmazást. A kockázat csökkentő csomag egészét illetően lassú az előrehaladás. Az Európai Parlamentben az illetékes jelentéstevők előzetes jelentését tárgyalják. Az észtnökség mind a négy terítéken lévó jogszabályhoz kompromisszumos javaslatot dolgozott ki.

A **tőkepiaci unió** ugyancsak prioritásként kezelt, mielőbbi megteremtése szintén feltételezi az NPL hitelállomány rendezését és a megfelelő csódszabályozást.

A negyedév fontos fejleménye, hogy a szektor által ellenzett bankszerkezeti reform lekerült a napirendről.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2017 negyedik negyedévében tovább **folytatódott a világgazdaság gyorsuló ütemű bővülése**, 2010 után ez az első év, amikor a legfontosabb növekedési centrumok (US, EU, Japán és Kína) egyszerre tudtak bővülést felmutatni. Egyes szakértői vélekedések szerint a várhatóan 3,7 százalékos globális növekedés egyfajta lokális csúcsot ért el 2017-ben, és ezt követően mérséklődhet az üteme. A növekedést a globális szinten még mindig laza monetáris kondíciók támogatták, amelyek fenntartását általánosságban a célszintek felé közelítő infláció és a mérsékelt nyersanyagárak tették lehetővé, s ezek a fogyasztás és a beruházások fokozatos erősödését is ösztönözték. Mindezt a globális kereskedelem határozott fellendülése kísérte.

Az USA gazdaságának negyedik negyedévben mért **növekedése** - 2,6 %-os év/év reál GDP - elmaradt az előző negyedévestől (3,2%). A bővülés legfőbb támaszai továbbra is a stabil munkaerőpiac és az (ebből is fakadóan) erős belső fogyasztás. A Fed a várakozások ellenére sem kezdte meg a kamatemelési ciklusát, amire a mérsékelt infláció és a bérnyomás hiánya is lehetőséget adott. A megelőző két év visszaesése után némileg felgyorsult a beruházások növekedése, amit a Trump kormányzat által jelzett kormányzati beruházások tovább bővíthetnek. A jelenleg is csaknem teljes foglalkoztatás és a migrációs politika ugyanakkor komoly munkaerő kapacitási korlátokat okozhat, mérsékelve a pozitív hatásokat. Növekedési kockázatot jelent az a lehetőség is, hogy az Egyesült Államok valamelyest elmozdul a külkereskedelmi bezárkózás irányába, illetve ennek folyamányaként problémássá válhat az amerikai költségvetés hiányának a finanszírozása.

Az Európai Unió gazdasági növekedése lényegesen más mederben folyik az év elejéhez képest. A 2017-re várt politikai kockázatok zömében nem váltak valósággá, bár az első német koalíciós tárgyalások sikertelensége és a Brexit körüli huzavona némi bizonytalanságot okoz a gazdasági szereplőknek. A növekedés túllépte a megelőző 10 év legjobb adatát (az euró zónában év/év alapon meghaladta a 2,2%-ot) és sokkal kiegyensúlyozottabbá vált az egyes tagállamok teljesítménye. A gazdasági bővülés fő hajtóereje változatlanul a belső fogyasztás volt, amit a munkaerőpiaci helyzet - a 2009 óta legalacsonyabb munkanélküliségi ráta - támasztott alá. Az export is egyre fontosabb, a negyedik negyedévben megugró teljesítményt felmutató növekedési tényező, amelyre az időszak során erősödő euró sem gyakorolt kedvezőtlen hatást. Ezen túl a vállalati beruházások is maguk mögött hagyják a válság örökségét. A monetáris kondíciók továbbra is lazák maradtak, annak ellenére, hogy az EKB némileg visszafogta a kötvényvásárlási programját, ami azonban nem tükröződött az európai gazdaságok teljesítményében.

Japánban láthatóan működik az „**Abenomics**”, hiszen hét negyedéven keresztül folyamatos bővülést követően **várhatóan a negyedik negyedév is növekedéssel zárul**; az éves GDP növekedés elérheti a 2,5%-ot. Ez elsősorban az exporton és a beruházásokon nyugszik, a nyomott munkaerőpiaci jövedelmek miatt a fogyasztás nem járult hozzá az expanzióhoz.

Részben a szociális háló jelentős kiterjesztésével elért vásárlóerő bővülés révén **Kínának sikerül elkerülni egy nagyobb mértékű növekedési ütemcsökkenést**, de a belső hitelpiaci folyamatok továbbra is aggodalomra adnak okot. **Oroszország és Brazília** jelentős előrelépést tett, szakértői vélemények szerint **kilábalt a legutóbbi években tapasztalt recesszióból**.

A negyedik negyedévben a magyar gazdaság kilátásai reálgazdasági értelemben tovább javultak, elsősorban az európai és különösen a német konjunktúra hatására. A negyedév első két hónapjának a GDP komponenseire vonatkozó adatai alapján a harmadik negyedéves 3,9%-os (szezonálisan és munkanaphatással kiigazítva 4,1%-os) növekedést követően, hasonló mértékű bővülés várható az év végére is.

Termelési oldalon az ipari kibocsátás a várt szinttől némileg elmaradva bővült a negyedév első két hónapjában. A mezőgazdaság a 2016-os kiemelkedő év után átlagosan teljesített, ami közel 6%-nyi kibocsátás csökkenést jelent. A növekedés fő hajtóerői a szolgáltatási ágazatok és a kiskereskedelem bővülése, de az építőipar teljesítménye is kiugró. **Felhasználási oldalon** a legjelentősebb hatást a fogyasztás dinamikájának bővülése és a beruházások megugrása adja, míg a növekvő belső kereslet miatti importbővülés lassan erodálja a korábban kiemelkedő külkereskedelmi többletet.

A **munkaerőpiacon** a foglalkoztatás növekedése tovább folytatódott (novemberig elérte a 68,8%-ot) a közfoglalkoztatásban lévők csökkenő száma mellett. A munkanélküliség példa nélküli szintre, 3,8%-ra süllyedt az ősz végére. Mindeközben a bérek jelentős mértékben emelkedtek (novemberben év/év alapon 13%-os volt az átlagbér növekedése), míg a több ágazatot érintő strukturális munkaerőhiány továbbra is fennmaradt.

Az inflációs folyamatokban nem történt változás a megelőző negyedévhez mérten, éves üteme továbbra is elmarad a 3%-os céltől, sőt az év végére némi csökkenés figyelhető meg az árszínvonal növekedés mértékében (novemberben 2,1%). A tényleges árnyomásra jobban utaló maginfláció fokozatosan emelkedik, de - bár csekély mértékben - szintén elmarad az inflációs céltől. Inflációs nyomás a külső környezetből sem érkezik. Kereslet oldali árnyomás a felgyorsult bérdinamika ellenére - a várakozások szerint - csak fokozatosan épül fel.

A **költségvetés egyensúlyi mutatói** sajátosan alakultak. A december végéig számított **pénzforgalmi hiány** rendkívül magas lett, elérte a GDP 5 százalékát (1.974 milliárd forint). Ennek elsődleges oka az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozásával függött össze, amely közel ezer milliárd forintot tett ki az év végén. Az EU módszertanával számított (az EU előfinanszírozással korrigált) **költségvetési hiány** a kedvező növekedési adatoknak is köszönhetően a tervezett 2,4% alatt, 2% körül teljesült, az előzetes kormányzati közlések alapján. Az **államadósság** is csökkent, várhatóan 1,5 százalékponttal, 72,4%-ra (EXIM-mel együtt számítva 74,5%).

A belső kereslet erős növekedése miatt 2017 végére **a folyó fizetési mérleg** többletének mérséklődése várható. A gyorsított EU-forrásfelhasználás miatt nettó külső finanszírozási képességünk azonban továbbra magas lehet, ami elősegítheti a külföldi adósságállomány gyorsuló leépülését.

A Magyar Nemzeti Bank folytatta a korábbi **monetáris politikáját**, szinten tartotta az irányadó jegybanki kamatrátát. Novemberben két új konstrukció 2018. januári bevezetését jelentette be: a jegybank 5 és 10 éves futamidejű kamatcsere-eszközt vezet be, valamint jelzáloglevél vásárlási programot indít, amivel a banki hitelkamat periódusok hosszabbítását célozza

Az euró-forint árfolyam viszonylag szűk (308-315 közötti) sávban mozgott, az időszak végére a forint enyhe erősödésbe kezdett.

2017 negyedik negyedévének első két hónapjában a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege számottevően** (2,3%-kal, 830 milliárd forinttal) **nőtt**. Ebben az időszakban a forint az euróhoz és az amerikai dollárhoz képest is csak mérsékelten (kevesebb, mint fél százalékkal) gyengült, így az emelkedést elsősorban az eszközállomány nominális növekedése magyarázza. A forintállományok a harmadik negyedév végi sinthez képest jelentősen növekedtek, az egyéb devizanemben fennálló állományok összegzett hatása neutrális.

A forrás oldalon a fontosabb állományok mind növekedtek, vagy lényegében stagnáltak. A teljes bruttó **betétállomány** 608 milliárd forinttal (2,6%-kal) bővült. A növekedés fő oka a folyószámla és látra szóló betétállomány 760 milliárd forintos (5,1%-os) bővülése. A rövid betétállomány 164 milliárd forinttal (3,7%-kal) mérséklődött, míg a hosszú betétek volumene érdemben nem változott. A portfólió lejárat szerkezete mindezek miatt tovább rövidült. Az állománybővüléshez leginkább a nem pénzügyi vállalatok betéteinek a volumennövekedése járult hozzá, amely az év korábbi időszakaihoz képes gyorsuló mértékben, 5,7%-kal (413 milliárd forinttal) emelkedett. Ezen túl a nem monetáris pénzügyi szervezetek betétei mutattak jelentős bővülést (124 milliárd forint, 4,9%). A háztartási betétállomány emelkedése mérsékeltebb volt (1,8%), az egyéb szektorok betétei csökkentek. A bankközi felvett hitelek állománya 2,2%-kal (107 milliárd forinttal) növekedett. Ennek hátterében a központi kormányzattal (konkrétan az ÁKK-val) az állampapírok fedezete mellett végrehajtott repo ügyletek állnak (összességében 150 milliárd forintot meghaladó összegben). A kibocsátott értékpapírok állománya ebben az időszakban is gyakorlatilag stagnált, míg a tovább javuló eredmények miatt **a saját tőke állománya** csaknem 1%-kal **emelkedett**.

Az **eszközállományon** belül minden fontosabb eszköztípus bővült, a legjelentősebb mértékben a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok. A **hitelállomány** a negyedév első két hónapjában mérsékelten nőtt, a nettó hitelállomány kevesebb, mint egy százalékkal (149 milliárd forinttal)

(emelkedett, ami jelentős lassulás az év során korábban tapasztalt, a negyedévenkénti 2-4%-közötti bővüléshez képest. A hitelek bruttó értéke még kevésbé növekedett (0,5%-kal, 101 milliárd forinttal), amit ismét az értékvesztések (27 milliárd forintos) visszaírása, illetve csaknem ugyanilyen mértékben (24 milliárd forint) az értékelési különbözet értéknövelő hatása javított. A háztartási hitelek bruttó értéke október-november folyamán mérsékelten csökkent (43 milliárd forinttal, 0,7%-kal). Mivel ebben a szegmensben nagyságrendileg hasonló mértékű volt értékvesztések visszaírása és az értékelési különbözet, ezért a nettó állomány az előző negyedévi szinten maradt. A nem pénzügyi vállalatok részére nyújtott hitelek bruttó állományának bővülése az előző negyedévi jelentős visszaesést követően javult, elérte a 2,5%-ot (208 milliárd forintot), de így is az első félévi szint alatt maradt. Ebben a szektorban az értékvesztés és az értékelési különbözet érdemben nem befolyásolta az állományváltozást. Az egyéb szektorok esetében az állományra a bankközi piacon történt 3%-os (79 milliárd forintos) bruttó hitelállomány csökkenésnek volt érdemi hatása. A bankközi számla és betétállomány 1,6%-kal (78 milliárd forinttal) növekedett. Az MNB-nél elhelyezett állományok lényegesen, 9,4%-kal (145 milliárd forinttal) csökkentek amely mind a jegybanki irányadó instrumentum - önfelfinanszírozási program miatti - csökkenését, mind a jegybanki számlapénzek kivonását magában foglalja. A más hitelintézeteknél elhelyezett állomány ugyanakkor jelentősen növekedett, elsősorban a külföldi viszonylatban (+7%, 177 milliárd forint). A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok a negyedév első két hónapjában jelentősen (584 milliárd forinttal, 6%-kal) emelkedtek. Ennek elsődleges oka a hosszú lejáratú magyar állampapírok állománybővülése (512 milliárd forint, 7,2%).

A fenti hatások eredőjeként a **hitelintézeti szektor nettó hitel/betét mutatója 100%-ra** mérséklődött (bankközi hitelállományok nélkül 86,1%).

A negyedik negyedév első két hónapjában az **eredmény** (48 milliárd forint) kisebb lett az első háromnegyedévben jellemzőnél. A bankszektor novemberig - jórészt egyedi tényezőknek (osztalék, értékvesztés visszaírás, értékelési különbözet) betudhatóan - 598 milliárd forint adózás előtti eredményt ért el. Október-novemberben elsősorban a **díj és jutalékbevételek** bővülése maradt el a korábbi időszaktól, aminek a hátterében a pénzforgalmi szolgáltatások ráfordításainak a megugrása áll. Ebben az időszakban az értékvesztés és céltartalék változása nem gyakorolt jelentős befolyást az eredmények alakulására. A fenti folyamatok hatására a negyedév utolsó két hónapjában a bankrendszer évesítve 16,9% tőkearányos és 1,84% eszközarányos megtérülést ért el.

III. Vállalati üzletág

A Magyar Nemzeti Bank novemberi hitelezési jelentése szerint 2017 harmadik negyedévében a vállalati szegmensben további bővülés volt megfigyelhető, így éves összevetésben közel 9%-kal növekedett a teljes vállalati hitelezés. Az eredmények azt mutatják, hogy a vállalati hitelezés bővülése immár második negyedéve az MNB által kívánatosnak tartott 5–10%-os sávon belül alakult. A kkv-szektor hitelállománya összesen 13%-kal nőtt, az önálló vállalkozókat is figyelembe véve. A vizsgált időszakban a tranzakciók egyenlege az előző negyedévékét jelentősen meghaladva, összesen 193 milliárd forintot ért el, így az elmúlt egy évben (szeptembertől szeptemberig) a teljes vállalati hitelállomány tranzakciós alapon összesen 517 milliárd forinttal bővült. A szűken értelmezett kkv-szektor esetében közel 10% volt a bővülés mértéke.

A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján a nagyvállalati és a kkv-szegmens hitelfeltételei egyaránt enyhültek, amit a banki verseny fokozódásával és a gazdasági kilátások javulásával indokoltak a felmérésben részt vevő bankok. Előretekintve is e folyamatok fennmaradására számítanak az intézmények az elkövetkező fél évben, további enyhítéseket helyezve ezzel kilátásba. A negyedév során a piaci várakozásokat meghaladó mértékben növekedett a vállalkozások hitelkereslete. Ehhez jelentősen hozzájárult az üzleti célú ingatlanhitelek iránti kereslet bővülése is. Az elkövetkező fél évre vonatkozóan a bankok (nem egyöntetűen ugyan, de többségükben) a vállalati

hitelkereslet fokozódására számítanak, valamint az üzleti ingatlanpiac javuló kilátásai mellett az azt finanszírozó hitelek további keresletbővülését várják. A hitelek átlagos kamatfelára sem hazai, sem régiós viszonylatban nem változott jelentősen.

IV. Lakossági üzletág

Az MNB hitelezési jelentése szerint a háztartási szektor hitelezése a harmadik negyedévben tovább bővült, így 2017 szeptemberéig éves összevetésben immáron 3,6 százalék volt a növekedés mértéke. A hiteltranzakciók éves értéke 211 milliárd forintot tett ki, amelyhez a harmadik negyedév 83 milliárd forinttal járult hozzá. Az új szerződéskötések volumene éves átlagban 43 százalékkal nőtt, ezen belül az új lakáshitelek kihelyezése 29 százalékkal, míg a személyi kölcsönöké 46 százalékkal emelkedett.

A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján a bankok összességében nem változtattak hitelezési feltételeiken, azonban a válaszadók az előző negyedévekhez hasonlóan nagy arányban jelezték a hitelfelárok csökkentését a lakáscélú és a fogyasztási hitelszegmensben egyaránt. A hitelkereslet a bankok érzékelése alapján tovább élénkült mindkét termékkörben, amelyhez továbbra is hozzájárul a Családi Otthontermelési Kedvezmény: a harmadik negyedévben az új kibocsátású lakáshitel-volumen 17 százaléka volt a CSOK-hoz köthető. Az új lakáscélú hitelek finanszírozási költségei - részben a változó kamatozású termékek kissé nagyobb arányú, a negyedév során 44 százalékos igénybevétele miatt - mérséklődtek.

A kilakoltatási tilalom meghosszabbítása

A lakossági hitelezést kedvezőtlenül befolyásolja a **kilakoltatási moratórium** október 31-én elfogadott **meghosszabbítása**. Az Országgyűlés KDNP-s képviselők javaslatára **egyhangúlag** szavazta meg a kilakoltatási tilalom november 15-től április 30-ig tartó meghosszabbítását, magánszemély kötelezettek esetében. (Korábban ez az időszak december 1-től március 1-ig tartott.) A változtatást azzal indokolták, hogy a lakóingatlanukat elvesztő adósoknak illetve az önkormányzat jegyzőjének - több idejük legyen a lakhatás biztosítására. A meghosszabbítás banki szemszögből újabb nehézséget jelent a jelzálogjog érvényesítésénél.

A törvény a kihirdetését követő napon lépett hatályba. Rendelkezéseit a hatályba lépése napján folyamatban lévő azon végrehajtási eljárásoknál is alkalmazni kell, amelyeknél a lakóingatlant még nem ürítették ki.

A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékkel kapcsolatos egyeztetések, a pályázati kiírás módosítása

A negyedik negyedévben folytatódott a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) termék **pályázati kiírásának a módosítását**, valamint az egyéb **kapcsolódó technikai kérdéseket** érintő konzultáció az MNB szakértőivel.

Az MNB által felvázolt október eleji módosítási javaslatok, valamint a banki észrevételek alapján november közepére készült el a jegybank szövegszerű módosítási javaslata, amelyet több körben egyeztetett a Bankszövetséggel, illetve az érintett hitelintézetekkel. A kamat-meghatározás időpontjának **2 nappal 15 napra történő meghosszabbítása** mellett, **a közvetítő igénybevétele** és **az állami kamattámogatásos konstrukciók miatti operációs kérdések** is bekerültek a tervezetbe. A konzultációs folyamatban a legkésőbbi javaslatainkat december közepén továbbítottuk az MNB-nek, ezek kiértékelése jelenleg is folyamatban van.

A pályázati kiírás módosításán túl októberben az MNB honlapján szereplő **négy jogi nyilatkozat tartalmát** is egyeztetjük az MNB szakértőivel, kiegészítési javaslatokat téve azokhoz. A jegybank december elején körlevélben adta közre a Teljes Hiteldíj Mutatóban szerepeltetendő díjakkal kapcsolatos értelmezését.

A sokgyermekes családok jelzáloghitel-tartozásának csökkentése, állami támogatással

A Kormány rendeletben írta elő, hogy a harmadik, s minden következő gyermek után **a jelzáloghitellel rendelkező családok gyermekeként 1 millió forint vissza nem térítendő támogatást kapnak**, jelzáloghitelük előtörlesztése formájában. A támogatási döntést a járási hivatalok hozzák az állam nevében, de a folyamatban jelentős szerep jut a hitelező bankoknak is:

- támogatási kérelem beérkezése esetén részletesen tájékoztatják a járási hivatalokat a szóban forgó hitel főbb paramétereiről, illetve
- a járási hivatal pozitív döntése esetén az ügyfél nevében elvégzik az előtörlesztést, s újraszámolják a hitel paramétereit, illetve új - csökkentett - törlesztő részletet állapítanak meg.

A bankok - részletes adatszolgáltatás alapján - **az Államkincstárral számolnak el az általuk megelőlegezett előtörlesztésről**. Az előzetes egyeztetések során sikerült elérni, hogy e bonyolult és felelősségteljes munkáért a bankokat költségtérítés illesse meg.

A rendelet megjelenését követően több tagbankunk jelezte, hogy a szabályozás számos lényeges kérdést nem rendezett el, ezért javasolták, hogy a problémákat mielőbb jelezzük a felelős tárcának. A felvetésnek eleget téve a Bankszövetség levelet küldött a Nemzetgazdasági Minisztériumnak, amelyben többek között kifejtette:

- nem egyértelműek a támogatási jogosultságok (például a rendeletben elfogadhatónak ítélt fedezettel már a hitel folyósításakor rendelkezzen a hitel, vagy elég, ha csak a támogatási kérelem időpontjában áll fenn e feltétel),
- nehezen kezelhető, hogy az előtörlesztést - a Ptk-val ellentétesen - először a tőkére kell, s csak ezt követően lehet a tőke járulékaire fordítani,
- kidolgozatlanok a hitelező bank és az állami szervek (járási hivatal, NGM, MÁK) közötti információ-áramoltatás tartalmi és formai részletei,
- nehezen összehangolható az új konstrukció a bankok már meglévő ügyfélszolgálati programjaival.

A rendelet alkalmazási időpontjára tekintettel, a tárca gyors válaszát kértük.

A jelzáloghitel közvetítők átszólásának problémái

Uniós szabályozás következtében **megváltozott a jelzáloghitel közvetítők besorolása**. Míg korábban az lehetett független közvetítő, aki több - öt megbízó - hitelező egymással versengő termékeit árulta, addig **az új szabályozás értelmében csak az lehet független közvetítő, akinek megbízói az adott hiteltermék vonatkozásban legalább 50%-os piaci részaránnyal rendelkeznek**.

A vonatkozó jogszabályok ugyanakkor nem rendezték el, hogy melyik hatóság, mikori adatok alapján méri a piaci részarányt, és kinek van jogosítványa egy adott közvetítő, szükség szerinti átminősítésére. Az is kimaradt a szabályozásból, hogy **az átminősülő közvetítőkre milyen felelősségi, szakképzési, díjpolitikai, panaszkezelési előírások** vonatkoznak, ami azért is különösen fontos, mert **a függetlenből függővé váló közvetítők esetében a megbízó hitelintézetekre terelődik át a feladatok teljesítésének felelőssége**.

Tagbankjai részletes problémafelvetése alapján a Bankszövetség levélben kérte az NGM és az MNB intézkedését a jogszabályi hiányok orvoslására. Az MNB válaszlevelében részletesen kifejtette, hogy milyen speciális átmeneti eszközökkel kezeli a hiányos jogi környezetből fakadó kérdéseket, s maga is

jogszabályi módosításokat javasolt. Az NGM szintén készségét fejezte ki arra, hogy megtegye a szükséges jogszabály-előkészítési intézkedéseket.

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

A szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény módosítása

Az állami vagyonnal és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXCI. törvényt december 20-án fogadta el az Országgyűlés. E törvény keretében került sor a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági tárgyú jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény módosítására.

Megalkotásra kerültek **az integráció nem egyetemlegesen felelős tagjaira vonatkozó kilépési szabályok** és a Törvény a szövetkezeti hitelintézetek esetében módosította **a kilépő tag vagyoni hozzájárulásának szabályait**. A Törvény értelmében a nem egyetemleges felelősségű tagok a kilépés bejelentésétől számított 30 napon belül visszakapják a vagyoni hozzájárulásukat, de csak a közvetlenül rendelkezésre bocsátott részt. A kockázattal súlyozott kivettségre vetített **tagdíj** is módosult, annak mértéke már nem törvényi fix 0,1 %, hanem **legalább** 0,1 %-ban került meghatározásra; a pontos mértéket az Integráció Közgyűlése határozza meg. Az Integráció Közgyűlésében a **szavazatok aránya** - a korábbi vagyoni hozzájárulás elvének megváltoztatásával - kiegyenlítettebbé vált a törvényt módosítással.

A Törvény **az Integráció Igazgatóságának létszám keretét** megnövelte (legalább 3, legfeljebb 5 tag helyett legalább 5 és legfeljebb 7 tag), valamint a gyakorlati tapasztalatok alapján **kiszélesítette az Ügyvezetés feladatkörét**, jogosítványait az Igazgatóság tehermentesítése céljából. Ezzel egyidejűleg **a Felügyelőbizottság ellenőrzési és beszámoltatási jogköre** is bővült.

A törvényjavaslat előkészítési fázisában tartott egyeztetésre a Magyar Bankszövetséget is meghívták.

A felszámolási vagyoneértékesítési rendelet

Többfordulós egyeztetés után megjelent *a felszámolási eljárásban az adós vagyonának nyilvános értékesítésére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 300/2017.(X.17.) Kormányrendelet*. Az egyeztetés során sikerült elérni, hogy **az értékesítési pályázat kiírásáról, az árverés kitűzéséről értékhatártól függetlenül tájékoztassák a hitelezői választmányt**, a hitelezők képviselőjét, még a Céglőnyben történő közzététel előtt. Ez azért kiemelten fontos, mert a becsérték leszállításával kapcsolatos írásbeli „ellenvélemény” jelzésére nyitva álló határidő a Céglőnynek való megküldés időpontja. A felszámoló a megismételt értékesítési eljárásban közzétett értékesítési hirdetményben ugyanis a becsérték 70%-áig leszállíthatja a minimál-árat, de csak akkor, ha a hitelezők követelésarányosan számított többsége vagy a vagyontárgyon biztosítékkal rendelkező első ranghelyi jogosult írásban ezt nem ellenzi a hirdetmény Céglőnyben való közzétételre történő megküldéséig.

A felszámolók részére történő adatszolgáltatási kötelezettség (Csődtörvény módosítás)

A Csődtörvény (Cstv.) 2017. július 1-jén hatályba lépett módosítása **elektronikus úton történő adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő** a csőd- és felszámolási eljárásban a bankok, befektetési szolgáltatók részére a felszámoló cégekkel szemben. A törvény azonban nem részletezte az **információbiztonsági, titokvédelmi** szempontokat. A Bankszövetség egyeztetést kezdeményezett a Felszámolók és Vagyonfelügyelők Országos Egyesületével (FOE) a kérdés rendezésére, amelybe a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz tartozó **Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatóság** (FNVH) is

bekapcsolódott. Az érintettek megegyeztek arról, hogy a felszámoló hitelesített elektronikus aláírással, időbélyegzővel ellátott levélben keresi meg a pénzügyi intézményeket a felszámolás alá került szervezet adatainak kiadása érdekében. Azok a pénzügyi intézmények, amelyek számlát vezetnek a felszámolás alatt álló cég számára egy banktitkot nem tartalmazó válaszlevelet küldenek a felszámolónak. A kijelölt felszámoló a Pmt.¹ szerinti azonosítását követően kaphatja meg a részletes adatokat a pénzügyi intézménytől. A Cstv. módosításáig ez csak személyesen vagy postai úton történhet.

A többfordulós egyeztetést követően az FNVH egységes tartalmú levelet küldött a felszámoló szervezetek részére, amelyben tájékoztatást adott az adatszolgáltatással kapcsolatban tervezett intézkedésekről, valamint a tanúsítani kért egységes eljárási rendről. Hasonló tartalmú levél készült a pénzügyi szolgáltatók részére. Az MNB Módszertani Igazgatóságával is egyeztetésre került sor, mert a Cstv. szerint az MNB állítja össze azon pénzügyi intézmények listáját, amelyeket a felszámolók megkereshetnek az adós cég vagyonának a felkutatása érdekében. Az egyeztetésen javasoltuk a megkeresési kör pontosítását. Az FNVH kezdeményezte a Cstv. módosítását is, amely *az állami vagyonnal és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXCV. törvénybe* került be. A módosítás szerint **a pénzforgalmi szolgáltató, befektetési szolgáltató az adós felszámolását elrendelő végzés Céglőnyben történő közzétételét követően értesíti a kijelölt felszámolót, ha számlát vezet az adós cég részére.** A felszámoló biztos a Pmt. szerinti azonosítását követően kérhet tájékoztatást, amelyet az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályai szerinti biztonságos elektronikus kapcsolattartás szabályainak megfelelően kell megküldeni részére. Problémát jelent, hogy a felszámolók nem hivatali kapuval, hanem cégkapuval rendelkeznek, és jelenleg **nem megoldott a két cégkapu közötti kommunikáció.** A kérdés rendezését kezdeményeztük a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnál.

A közjegyzők részére történő adatszolgáltatás a hagyatéki eljárásban

Az ügyvédi tevékenységről szóló törvény hatályba lépéséhez kapcsolódó külön törvény módosította *a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvénynek a közjegyzők részére történő banki és egyéb pénzügyi intézményi adatszolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseit.* A jegyző és a közjegyző adatot igényelhet az elhunyt személy vagyonának megállapítása érdekében a pénzforgalmi, befektetési szolgáltatónál, önkéntes nyugdíj és önszegélyező pénztárnál, egészségpénztárnál, biztosítónál. **Az adatigénylés során a közjegyző a kamara országosan egységes rendszerét használja, s a pénzügyi intézmény a választ ugyancsak ennek a rendszernek a használatával küldi meg.** A törvény átmeneti rendelkezése azonban 2018. év végéig lehetővé teszi az adatigénylés és válaszküldés során *az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény* szerinti elektronikus kapcsolattartási út alkalmazását is. (Ez utóbbi a hivatali kapu/cégkapu rendszer.) A Magyar Országos Közjegyzői Kamarával (MOKK) történt októberi egyeztetésen arról számoltak be, hogy a rendszer fejlesztésével megbízott Microsec Zrt. előre haladt a rendszer kialakításával, de a kérdés/válaszúzenet XML formátuma még nem készült el. Elmondták, hogy amennyiben a rendszer nem lesz kész január 1-re, ez esetben a hivatali kapu/cégkapu rendszeren keresztül lehet eleget tenni az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó követelményeknek. A következő, november 3-i értekezleten – amelyen a bankok nagy létszámban vettek részt - a Microsec Zrt. bemutatta a rendszer működését, felépítését, annak előnyeit. A rendszer nagy előnye az automatizálhatóság, ezzel szemben költségesebb a hivatali kapu/cégkapu alkalmazásánál. Decemberben arról értesített a MOKK, hogy az országosan egységes számítástechnikai rendszert mégsem a Microsec Zrt. által fejlesztett rendszerben kívánják megvalósítani, hanem a MOKK hivatali kapujáról a hitelintézet cégkapujára kézbesítik a megkeresést.

¹ 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról

A megküldött e-akta tartalmazza a közjegyző egységes tartalmú megkereső végzését pdf formátumban, amelyhez csatolják az ismert azonosító és egyéb adatokat, valamint a kérdéseket tartalmazó választervezetet XML formátumban. Ennek a rendszernek sincs kész az informatikai fejlesztése, ezért jelenleg arról folynak a tárgyalások, hogy milyen módon lehet eleget tenni az adatszolgáltatási kötelezettségnek a hatályos jogszabályi keretek között, tekintettel arra, hogy a papír alapú adatszolgáltatást ez év elejétől a törvény tiltja.

A Cégekpuval kapcsolatos fejlemények

A gazdálkodó szervezetek számára 2018. január 1-jétől kötelező a Cégekpu használata, amely 2017. december 28-án indult el. Ennek kapcsán a KKV munkacsoport és a Jogi munkacsoport negyedik negyedében több alkalommal konzultált a Belügyminisztérium és a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (NISZ Zrt.) képviselőivel az elektronikus ügyintézés jogszabályi hátteréről, a gazdálkodó szervezetek tárhelyéről (cégekpu), az e-ügyintézés biztosító/ e-ügyintézésre köteles szervek kötelezettségeiről, a gazdálkodó szervezetek kötelezettségeiről és az Elektronikus Ügyintézési Felügyeletről. Az Országos Bírósági Hivatal képviselője ismertette a 2018. január 1-jén és azt követően indult eljárásokban az ***e-kapcsolattartás menetét, a beadványok benyújtásának folyamatát, a módosuló ÁNYK² űrlapokat, az e-aláírási követelményeket, az elektronikus kapcsolattartás megsértéséhez fűződő jogkövetkezményeket, az elektronikus beadványok benyújtására vonatkozó határidőket, valamint az elektronikus kiadmányok kézbesítésének folyamatát.*** Ezen túl ***a Cégekpu, az Ügyfélkapu és a Hivatali kapu egymáshoz való viszonyáról*** és felhasználóiról is információt adott. Tájékoztattak továbbá, hogy 2017. december 31. után a Perkapuról nem küldhető be beadvány a bíróságok felé, 2018. január 1-től a Cégekpun keresztül történik a dokumentumbeküldés és fogadás.

Novemberben azzal a kéréssel fordultunk a BM-hez, hogy a késői tesztelés, az év végi bevezetés és a kötelező alkalmazás egybecsúszása miatti várható problémák elkerülésére a kötelező alkalmazás határidejét ***néhány hónappal halasszák el***, de ettől a Minisztérium elzárkózott. Ezt követően kaptuk meg véleményezésre annak a kormányrendeletnek a tervezetét, amely bizonyos szervezeteket felment a cégekpu kötelező alkalmazása alól. ***Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény módosítása*** lehetőséget teremtett a Kormánynak arra, hogy rendeletben határozza meg azon elektronikus ügyintézés biztosítására köteles szerveket, amelyek - mivel a feltételeket önhibájukon kívül nem tudták megteremteni - nem alkalmazzák az *e-ügyintézési törvény* ügyfelekkel és más szervekkel való elektronikus kapcsolattartási szabályait.

Az ügyvédi törvénnyel kapcsolatos rendelettervezetek

Az ügyvédi tevékenységhez kapcsolódóan véleményeztük ***az ügyvédi tevékenység gyakorlására jogosultak arcképes igazolványáról szóló IM rendelet tervezetét, valamint az ügyvédi kamarai hatósági eljárásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló rendelet tervezetét.*** Emellett az ezzel foglalkozó ad hoc munkacsoport több ülést tartott, és az ügyvédi kamarai szabályzatok megalkotásában és véleményezésében nagyon aktív szerepet töltött be. ***A Magyar Ügyvédi Kamara szabályzatok előkészítésével foglalkozó munkacsoportjaiba*** a banki és iparági jogtanácsosok spontán önszerveződés és munkamegosztás alapján kapcsolódtak be, és ott képviselték a kamarai jogtanácsosi érdekeket. Ebben a folyamatban a Bankszövetség szervezési, egyeztetési és infrastrukturális segítséget nyújtott. (A legfontosabb szabályzatok, amelyek megalkotásában részt vettünk: Magyar Ügyvédi Kamara alapszabálya, etikai szabályzata, hatósági eljárási szabályzat,

² Általános nyomtatványkitöltő

tagdíjszabályzat, fegyelmi szabályzat, okirat-szerkesztési szabályzat, választási szabályzat, képzési szabályzat.)

Az új váltótörvény véleményezése

A törvényi szabályozásra a 2018. év elején hatályba lépett *új Polgári perrendtartásról szóló törvény (Pp.)* miatt van szükség, mert az a korábbi törvénnyel ellentétben már nem tartalmazza a váltóperekre vonatkozó eltérő rendelkezéseket. Emiatt a **váltójog anyagi jogi kérdéseit szabályozó 1965. évi 1. tvr. és az 1/1965. (I.24.) IM rendelet (Var.)** is hatályon kívül helyezésre kerültek.

A bankok, mint leszámolóhelyek érintettek a váltóügyletekben. Nem tartottuk támogathatónak azt a javaslatot, miszerint az egész bankrendszert átfogó szabályozás szülessen, s a jogszabály erejénél fogva, a váltóadósok számlavezető bankjai leszámolóhelyként kerüljenek kijelölésre. A váltóbirtokos sem tudhatja, hogy adott váltóadósnak melyik a számlavezető bankja, különösen természetes személy esetében (a magánszemélyek bankszámláiról nincs központi nyilvántartás), a vállalkozások esetében pedig akár 4-5 bank is számlavezetőként szerepel a cégnyilvántartásban. Lehetőségként vetettük fel, hogy az egyenes váltóadóssal (fizetésre kötelezettel) történt megállapodás alapján az egyenes váltóadós számlavezető bankja vállalja ezt a funkciót, ami bekerült a törvénybe.

A törvényjavaslat több fordulóban történt egyeztetése során számos eljárási és pontosító jellegű észrevételt tettünk, s részt vettünk az IM szűkebb szakmai egyeztetésén a BAMOSZ, a BSZSZ, a Tőzsde és az OBH képviselőivel együtt. A javaslatok alapján módosított normaszöveggel lényegében egyetértettünk. A *váltójogi szabályokról szóló 2017. évi CLXXXV. törvény* 2018. év elején hatályba lépett.

A pénzmossási törvénnyel kapcsolatos állásfoglalás kérések (NGM, MNB)

A Magyar Bankszövetség pénzmossás elleni küzdelemmel foglalkozó munkacsoportjában több olyan értelmezési kérdés is felmerült, amelyekben szükségesnek tartottuk a Felügyelet álláspontjának a megismerését. A munkacsoport döntése alapján a kérdéseket az NGM illetékes osztálya részére is eljuttattuk, a kérdések többségére a Nemzetgazdasági Minisztériumtól érkezett meg a két hatóság között egyeztetett pozitív válasz.

Az NGM nem látja jogszabályi akadályát annak, hogy a **tényleges tulajdonossal kapcsolatos információk ellenőrzése** érdekében a Bank bekérje az ügyfelétől a tényleges tulajdonos személyazonosításra alkalmas okmányairól készített fénymásolatot, illetve ezt az okmánymásolatot nyilvántartásában megőrizze.

Az **adószám** a Pmt. 7. § (2) bekezdése alapján kötelezően beszerzendő adat, azonban - mind itthon (például társasházak) mind külföldön - léteznek olyan szervezetek, amelyeknek nincs adószáma. Ezekben az esetekben a társaságnak hitelt érdemlően kell igazolnia, hogy nem végez adóköteles tevékenységet.

Tekintettel arra, hogy a Pmt. jelenleg nem tesz különbséget a szolgáltatóval tartós üzleti kapcsolatban álló ügyfél, és az eseti megbízást adó „ügyfél” között, az NGM megerősítette, hogy a szolgáltatóval üzleti kapcsolatban álló ügyfél határértéket el nem érő eseti megbízásainak teljesítésekor nem kell újonnan bekérni a **PEP³ nyilatkozatot**.

A kockázatarányos Beva díjakkal kapcsolatos szakértői egyeztetések és konklúzió

A Beva munkaszervezetének javaslatára a korábban bevezetett, majd felfüggesztett, kockázatarányos díjfizetési módszertan felülvizsgálatára 2016 negyedik negyedévében szakmai munkacsoport alakult.

³ Politically Exposed Person: politikailag érintett személy

A munkacsoportban a Beva szakértői mellett az MNB, (és később az NGM), a Bankszövetség, valamint a Befektetési Szolgáltatók Szövetségének a delegáltjai vettek részt. A munkacsoport az elmúlt év októberéig tartó munkája során - a 2015-ös kártalanításhoz vezető események tapasztalatainak a figyelembe vételével - áttekintette **a kockázatarányos díjfizetési módszertan által elérendő célokat**, illetve **a kockázatarányos díjfizetés bevezetésével, díjeltérítő hatásával kapcsolatos alapvető követelményeket**, a jelenleg alkalmazott letétarány mellett **figyelembe vehető fontosabb kockázati tényezőket**, valamint **a kockázati tényezők számítási módszerekbe történő bevonásának lehetőségeit**.

A munkacsoport megvizsgálta az intézmények tulajdonosi háttéréből és irányításából, tőkehelyzetéből, kezelt állományaik összetételéből, a folytatott befektetési szolgáltatások jellegéből, partnerkockázataikból (ideértve az alletétkezelőket) fakadó, valamint a működés biztonságával összefüggésben felmerülő **kockázatokat**, az azokat megfelelően **reprezentálni képes mutatószámokat**, és anonimizált adatszolgáltatások segítségével **értékelte a gyakorlati alkalmazhatóságukat**.

Konklúzióként a munkacsoport megállapította, hogy bár vannak bizonyos kockázatokat mérni képes mutatók, azok önálló bevezetését, kockázatarányos díjmeghatározást megalapozó jelzőszámként nem támogatta, mivel egy-egy tényező bevezetése aránytalanul mutatná az egyes intézmények teljes kockázati kitétségét.

A szakértők a kérdéskör további vizsgálatára tettek javaslatot. A Beva Igazgatósága a munkacsoport jelentését egyhangúlag tudomásul vette.

Az Ágazati Készségtanácsok megalakulása, szabályozása

A szakképzési törvény módosítása szerint a korábbi Nemzeti Képesítési Bizottságok (NKB) helyett 2018 elejétől minden fontosabb iparág-ágazat esetében **Ágazati Készségtanácsot (ÁKT) hoz létre a szakképzési igazgatás**. A változás lényege, hogy amíg korábban a Nemzeti Képesítési Bizottságokba az NGM, az EMMI, a gazdasági kamarák és az ágazati érdekképviseleti szervek delegáltak tagokat, addig az ÁKT-k tagjait **a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara koordinációja mellett az egyes ágazatok cégei delegálják**. Az ÁKT-k alapfeladata megegyezik a NKB-éval, azaz a piaci igények becsatornázása a szakképzési és felnőttképzési követelményekbe, elsősorban az OKJ-k és az iskolai rendszerű szakképzések tartalmi követelményeivel összefüggésben, amelyet az új struktúrában a közvetlen piaci részvétel növelésével kívánnak minél jobb színvonalon biztosítani.

Az MKIK a törvénymódosítás hatálybalépését jóval megelőzően, ősz elején elkezdte az ÁKT-k szervezését. A Bankszövetség közvetlenül részt vesz a közgazdasági ÁKT munkájában, amelynek alakuló ülésére 2017. december 7-én került sor.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

Egyeztetések a Bankközi Finanszírozási Mutatóról

Az MNB makroprudenciális szabályozásért felelős területe október elején magas szintű vezetői konzultáció keretében mutatta be előzetes elképzeléseit **a bankok eszköz-forrás lejárat szerkezetében lévő eltérések**, illetve **a források megújítási kockázatai kezelésének** újabb eszközéről, amely a pénzügyi intézményektől (ideértve a nem hitelintézeti szereplőktől) elfogadható források mértékének korlátok között tartását célozza. Az MNB érvelése szerint a bankszektor egy expanzív növekedési szakaszban, a kisebb mértékben bővülő ügyfélbetétek mellett, egyre nagyobb mértékben támaszkodik bankközi forrásokra, amelyek egy finanszírozási nehézség esetén nagyon gyorsan „elillannak”, nehéz helyzetbe hozva a jelentős mértékben ilyen forrásokra támaszkodó intézményeket. Az új **Bankközi Finanszírozási Mutató** a figyelembe vett, **kockázatoságuk alapján**

súlyozott pénzügyi intézményközi forrásokat, a saját tőkével csökkentett összes forrással összevetve az előzetes elképzelések szerint **30%-os mértékben kívánja korlátozni**.

A személyes egyeztetés, majd az azt követő konzultációs periódus során több javaslat merült fel a mutató egyes elemei kalibrálását - elsősorban a figyelembeveendő bankközi források és a mutató mértékének a meghatározását- érintően. Így **várhatóan kikerülnek a figyelembe veendő körből az alárendelt kölcsöntőke, a refinanszírozási források** (a jelzáloghitelintézeti törvény szerinti refinanszírozási jelzáloghitelek, az MNB, MFB, EXIM, EIB, stb. refinanszírozási hitelek), **a legalább két évre kibocsátott kötvények, illetve a Magyarországon belüli anyaintézménytől kapott források**. Bár a megújítási kockázat a külföldi anyaintézmények forrásai esetén sem tekinthető jelentősnek, az MNB ezeket mégsem kívánja kivenni a figyelembeveendő források köréből. Várható továbbá, hogy meghatározott - a jelenlegi tervek szerint 30 milliárd forintos - mérlegfőösszeg alatti intézményeknek nem kell alkalmazniuk a mutatót.

Tekintettel az átfedő szabályozásra, az új mutató bevezetésével egy időben **a Devizamegfelelési Mutató átalakítására is sor kerül**, az egyfajta **deviza NSFR⁴ mutatóként** funkcionál majd a jövőben. Bankszövetségi kérésre a két változtatást egy időpontban vezeti be az MNB.

Az október végéig tartó konzultációt követően az MNB december közepén küldte meg az MNB rendelettervezet szövegét véleményezésre. Egyúttal a jegybank megkezdte a konzultációt az Európai Központi Bankkal és az Európai Rendszerkockázati Bizottsággal (ESRB). A konzultációk várhatóan 2018 januárjában lezajlanak, és az MNB rendelet 2018 első negyedév végéig kihirdetésre kerül, majd a szándékok szerint 2018 nyarán lép hatályba.

A MiFID 2 implementációja

- *A befektetési szolgáltatás. személyi feltételeiről szóló MNB rendelettervezet*

Az MNB a rendelettervezetet - amelyet az ESMA 2016. márciusban közzétett, *az ismeretek és szakértelem értékeléséhez kapcsolódó iránymutatása* figyelembevételével szövegezett - szeptember végén küldte meg véleményezésre. A tervezet **az érintett szolgáltatást nyújtó alkalmazottak szakmai képességeire és kompetenciáira vonatkozó kritériumokon túl a képességek és kompetenciák biztosítását szolgáló speciális képzési program részleteit, valamint nyilvántartás-vezetési és együttműködési kötelezettséget** is szabályozza.

Az egy hónapos konzultációs időszak során a tervezettel kapcsolatban felmerült lényeges aggály, hogy - az ESMA iránymutatásban foglaltakkal ellentétben - **a befektetési tanácsot szolgáltató, illetve a befektetési szolgáltatással, instrumentummal összefüggésben pusztán információt adó személyeket a tervezet egységesen kezelte**, és ugyanolyan szintű kritériumokat tartalmazott rájuk vonatkozóan, miközben a két munkakörben elvárható képzettség és felkészültség szintje a gyakorlatban lényegesen eltérő. Emellett a szabályozás rövid határidőt határozott meg a speciális képzési rendszerek kialakítására, és a követelmények - a munkakört újonnan betöltők számára - ezek hiányában is azonnal alkalmazásra kerültek volna.

A rendelet végleges, 2017. december végén kihirdetett szövegében kezelték a fenti problémákat.

- *Az összetett adósságinstrumentumokról és strukturált betétekről szóló MNB ajánlástervezet*

Az MNB november végén küldte meg az ESMA azonos tárgyú iránymutatása alapján elkészített, *az összetett adósságinstrumentumokról és strukturált betétekről szóló* ajánlás tervezetét, egyhetes véleményezési határidővel. Az ajánlás arra vonatkozóan nyújt iránymutatást, hogy a címben szereplő fogalmakkal kapcsolatos Bszt. rendelkezéseket milyen lényegi jellemzőkkel rendelkező

⁴ net stable funding ratio: nettó stabil finanszírozási mutató

instrumentumok esetében kell alkalmazni. Az alkalmazás egységessé tétele és megkönnyítése érdekében az ajánlás konkrét példákat is szolgáltat.

Az ajánlást 2018. január elején bocsátotta ki a jegybank.

- *A keresztértékesítési gyakorlatokról szóló MNB ajánlástervezet*

A keresztértékesítési gyakorlatokról szóló MNB ajánlástervezet - amelynek célja ugyancsak az ESMA azonos tárgyú iránymutatásának a hazai implementálása - december elején kaptuk kézhez. Az ajánlás **fogalmilag szétválasztja az egyszerű csomagokat**, amelyeknek minden egyes komponense külön termékként megvásárolható, **az árukapcsolt csomagoktól, de a tájékoztatással kapcsolatos elvárásokat mindkettőre egységesen határozza meg.**

A befektetési szolgáltatások lebonyolításának elengedhetetlen feltétele a kapcsolódó pénzforgalomhoz ügyfél-, illetve fizetési számla nyitása, így az ajánlással kapcsolatos módosítási javaslatunk azt célozták, hogy a számlavezetés ne képezzen az egyéb termékekkel együtt csomagot, azaz kerüljön ki az ajánlás tárgyi hatálya alól. Ezen túl bizonyos fogalmak pontosítását kértük. Az MNB nem támogatta javaslatunkat arra hivatkozva, hogy az ajánlás az ESMA iránymutatás szövegének pontos átvételével készül, de nyitottnak mutatkozott arra, hogy állásfoglalással rendezze a kérdést.

Prudenciális ajánlástervezetek

A novemberi elnökségi ülésen az MNB mikroprudenciális szabályozásért felelős vezetői ismertették a 2017. év során kialakított prudenciális szabályozói csomag célját, logikáját, elemeit, és az elemek egymáshoz való kapcsolódását. A csomag egyes elemei az elnökségi ülést megelőzően már megjelentek (így az új hitelkockázati ajánlás), vagy kihirdetés alatt álltak (például a nemteljesítő kitétségek kezelésére vonatkozó rendelet módosítása, vagy az IFRS9-hez kapcsolódó ajánlás). Az előadók bejelentették, hogy a közeljövőben három további, fontos ajánlástervezetet ismertetnek meg a szektorral: **a magas nem teljesítő kitétség állományok leépítéséről** szóló, az **ingatlanfinanszírozási projekthitelek értékelésének és kezelésének egyes kérdéseiről** szóló, valamint **a pénzügyi szervezetek ingatlanokkal összefüggő kockázatainak a** kezeléséről szóló ajánlástervezetet. Ezeknek az - európai mintákat is követő - intézkedéseknek a célja, hogy a válság során különösen kockázatosnak bizonyult területeken a jövőben megakadályozzák a túl nagy kitétségek felépülését

Az ajánlástervezetek röviddel az elnökségi ülést követően megérkeztek a Bankszövetséghez. A tervezetekről előbb a bankok képviselőivel, majd az MNB szakértőivel részletes egyeztetést folytattunk. Alapvető kérésünk volt, hogy a tervezeteket hangolják össze a meglévő és formálódó (hazai és európai) jogszabályi keretekkel, illetve, hogy az ajánlások lehetőség szerint **ne kötelező elvárásokat, hanem a jó gyakorlatra vonatkozó megfogalmazásokat** tartalmazzanak. Fontos továbbá, hogy az ajánlások kihirdetésétől a szektor számára elegendő felkészülési idő álljon rendelkezésre, amire az MNB illetékeseitől ígéretet kaptunk.

Az MNB csomagja **a pénzügyi intézmények által közvetlenül, valamint függő kiemelt közvetítők útján végzett kézizálog fedezete mellett történő pénzkölcsön-nyújtásról** szóló ajánlástervezetet is tartalmazta. Az MNB ezzel mintegy pótolja az ügyletre vonatkozó anyagi jogi szabályozás régóta sérelmezett hiányát. Az MNB részére küldött észrevételünkben hangsúlyoztuk, hogy a tervezet **kevésbé veszi figyelembe a zálogházi ügylet lényegadó sajátosságait**, amelyek miatt csak nehezen feleltethető meg a kölcsön Ptk. és Hpt. szerinti előírásainak. Ebből adódóan a prudenciális és fogyasztóvédelmi szempontokat sok esetben túlzott adminisztrációval, részletekbe menő ellenőrzési követelmények előírásával igyekeznek érvényre juttatni, ami várhatóan nem hozza meg a várt eredményt, de jelentős költségnövekedést okoz. Kértük, hogy az ajánlás térjen ki az engedélyeztetési eljárás követelményrendszer meghatározására és az egyes eljárásokban benyújtandó dokumentumokra.

A termékértékesítői javadalmazással kapcsolatos ajánlástervezet

A lakossági banki termékekkel összefüggő, az EBA azonos tárgyú iránymutatását implementáló, *a termékértékesítői javadalmazással kapcsolatos ajánlástervezetet* az MNB október végén küldte meg véleményezésre. Az ajánlástervezettel kapcsolatosan a banki közösség által megfogalmazott **legfőbb kritika a közvetítők kezelését érintően merült fel**. Egyrészt - a közvetítőkkel kapcsolatosan korábban kialakított szabályozás eredményeként létrejött környezetben kontraproduktív a szabályok további szigorítása, másrészt bizonyos esetekben a közvetítő alkalmazottja tekintetében polgári jogi szempontok miatt megoldhatatlan a pénzügyi szolgáltató általi kontroll ajánlásban elvárt szintje. A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek esetében a változó javadalmazások korlátozása a fix javadalmazás arányában ugyancsak problémás, hiszen ezt a vonatkozó kormányrendelet nem teszi lehetővé. Kontraproduktív - és az érintett alkalmazotti kör más ágazatokba történő jelentős elvándorlását idézheti elő - az is, ha az alacsonyabb beosztású értékesítők esetében is előírásra kerül a változó javadalmazások halasztott kifizetése. Kértük, hogy az ajánlás EBA iránymutatás által elvárt januári hatálybalépésére oly módon kerüljön sor, ami lehetővé teszi az elvárások későbbi alkalmazását, megfelelő implementációs periódust biztosítva a hitelintézeti és a közvetítői körnek.

A javaslatunkat jelenleg az MNB érintett szakmai területe mérlegeli.

Ajánlástervezet a fogyasztóval szembeni követeléskezelési eljárásról

A Magyar Nemzeti Bank 2017 szeptemberében megküldte véleményezésre **a fogyasztóval szembeni követeléskezelési tevékenységről szóló MNB ajánlás tervezetét**. Az Ajánlás háttéréül a PSZÁF Elnökének *a követeléskezelők számára a követeléskezelési gyakorlatuk során elvárt fogyasztóvédelmi elvekről szóló 14/2012. (XII.13.) számú ajánlásának* (a továbbiakban: PSZÁF ajánlás) formai és tartalmi szempontú felülvizsgálata, valamint a követeléskezelési tevékenység felügyeleti elvárások útján történő újraszabályozása szolgál.

A workout munkacsoport külön ülésen tárgyalta meg az MNB-nek küldött vélemény súlyponti kérdéseit. Észrevételünkben javasoltuk **pontosítani az ajánlás hatályát** (a jogszabályi szinten már rendezett eljárásokra, például a végrehajtásra ne terjedjen ki; *a késedelmes ügyfelekre vonatkozó 1/2016. (III.11.) MNB ajánláshoz* való kapcsolat tisztázása; a pénzügyi szolgáltatásból eredő és a nem pénzügyi szolgáltatásból eredő követelések kezelésének egyértelmű elkülönítése.) Emellett nagyon részletes, az ajánlás szövegébe illesztett javaslatokat küldtünk, és a felkészülés jelentős időigényére tekintettel javasoltuk, hogy **a szabályok alkalmazását csak 2018. július 1-től várja el a jegybank**. Külön kitértünk a követeléskezelés adatvédelmi összefüggéseire. Kértük, hogy tartsanak a kérdésben szóbeli egyeztetést is. Erre novemberben került sor: külön egyeztetés történt a hitelintézetekkel és a követeléskezelő pénzügyi vállalkozásokkal.

Adatszolgáltatás

Az **egységes jegybanki hitelregiszter (HITREG)** létrehozásában együttműködő munkacsoport három alkalommal ülésezett 2017 utolsó negyedében. Banki szakértők jelezték a bevezetés határidejének szorosságát különösen a rendelet megalkotását követő felkészülési idő tekintetében. Az MNB rugalmasságot mutatott az adatgyűjtés bevezetésére vonatkozó határidő módosításával kapcsolatban, illetve megfontolják az adatszolgáltatásra kötelezett kör szakaszos kiterjesztésének lehetőségét is. A pontos határidőkről még nem született megegyezés, ugyanakkor mindenki egyet értett abban, hogy a rendeletet minél hamarabb el kell készíteni, hiszen az adatszolgáltatók csak ezt követően tudnak a fejlesztésekhez megfelelő erőforrást biztosítani.

Az állományváltozásokra vonatkozó adatgyűjtéssel szemben valamennyi résztvevő az állományi adatszolgáltatást támogatta. Korábbi tapasztalatok szerint így jobban biztosítható az adatok pontossága és könnyebb azok helyességének visszamérése is. Az állományi adatgyűjtés koncepcióját az MNB elfogadta.

2017. november végén kihirdetésre került a *nem teljesítő kitétségre és az átstrukturált követelésre vonatkozó prudenciális követelményekről* szóló 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet módosításáról szóló 33/2017. (XI. 30.) MNB rendelet. A rendelet véleményezése során az IFRS 9 szabályai és a rendelet szerinti **nem teljesítő kitétség értelmezéséhez** kértük a rendeletalkotó iránymutatását, amely a kihirdetéssel egyidejűleg is érkezett.

Szintén november utolsó napján jelent meg a 13/2017. (XI.30) számú MNB ajánlás a hitelintézetek és befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatának specifikus követelményeiről, amelyhez egy konzultációs táblát is csatoltak. Ez utóbbi a Bankszövetség tagjainak javaslataira és észrevételeire adott részletes MNB válaszokat, magyarázatokat tartalmazza.

VII. Pénzforgalom

PSD2 felkészülés

Az új Pénzforgalmi Irányelv átültetése három feladatcsoportot jelentett tagságunk, illetve munkacsoportjaink számára:

- **a pénzügyi saláta törvény** - az átültetést megtestesítő négy törvénytervezet, közülük is kiemelten a Pénzforgalmi törvény (Pft⁵) - **véleményezését**, amelyet a kormányzati jóváhagyást megelőzően végeztünk el és juttatunk el a jogalkotóhoz,
- a törvények gyakorlati végrehajtását szabályozó **MNB rendelet véleményezését**, amely már a mostani jogalkotási szakaszban kiegészült az azonnali fizetési rendszer bevezetésével kapcsolatos szabályokkal, valamint
- az irányelv által kijelölt, s a bankokra közvetlenül alkalmazandó **12 EBA szabályozási technikai sztenderd (RTS⁶), illetve útmutató közös értelmezését**. Ennek érdekében 120 banki résztvevővel átfogó konferenciát rendeztünk. A konferencián 5 bankszövetségi munkacsoportunk (a Pénzforgalmi, a Bankkártya, az IT biztonsági, a SEPA és a Csalás elleni) vitatatta meg részletesen az EBA dokumentumokból adódó feladatokat. A legfontosabb (a biztonságos ügyfél-hitelesítést (SCA⁷) és szolgáltatók közötti adatáramoltatást szabályozó) EBA szabályozási technikai sztenderd tervezetéről folyó uniós vitát, az EBF segítségével is nyomom követtük. Még mindig tart az EU legfelső szintjein az alapkérdésről - az ügyfél nem pénzforgalmi adatainak harmadik fél szolgáltató általi hozzáférhetőségéről (az úgy nevezett screen-scraping-ről) - szóló vita. A szóban forgó RTS-t a Bizottság már átadta az EU Parlamentnek és a Tanácsnak. Számukra 3 hónap áll rendelkezésre a véglegesítésére, így a sztenderdet legkorábban 2018 első negyedévének a végére fogadhatják el.

A hazai jogalkotás - késéssel ugyan, de - teljesíti feladatait, bár az EBA szabványok, útmutatók hivatalos fordítása még nem áll rendelkezésre.

A jogalkotási folyamat során végzett érdekképviseleti munkánk keretében a parlamenti szakaszban sikerült elérnünk, a törvény tegye egyértelművé, hogy az PSD2 által bevezetett új szolgáltatásokat teljes körűen, csak az azok biztonsági elemeit rögzítő EBA szabványok közzétételét, s az arra való

⁵ 2009. évi LXXV. törvény a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásáról

⁶ Regulatory Technical Standard

⁷ Strong customer authentication

megfelelő felkészülési időt követően kell majd nyújtani. Ugyancsak eredmény, hogy az átültetés kormányzati késedelméből fakadó jogkövetkezményeket nem a bankoknak kell viselniük.

A PSD1 bevezetésekor a banki közösség sikeresnek ítélte a megszületett hazai szabályozás értelmezését/végrehajtását segítő bankszövetségi munkaanyagot. Ezért ennek mintájára a Pénzforgalmi munkacsoporton belül **szakmunkacsoport jött létre a PSD2-vel kapcsolatos Értelmezési segédlet** összeállítására.

Az Azonnali Fizetési Rendszerrel kapcsolatos fejlemények

Az eltelt időszakban a Bankszövetség közreműködésével lezajlott a projekt négy munkacsoportjának, illetve az azok keretében működő hét almunkacsoportnak a banki szakértőkkel történő feltöltése. Az almunkacsoportok kivétel nélkül megkezdték működésüket; a - modell egyes vetületeit jelentő üzleti, likviditási, informatikai, tesztelési, biztonsági, szolgáltatási és állami fizetésekkel kapcsolatos - szabályozási és tájékoztatási kérdések áttekintését, feldolgozását és a szükséges döntések előkészítését.

Ki kell emelni, hogy a Szabályozási munkacsoport már befejezte a feladatát és a 35/2017 (XII.14.) számú, a pénzforgalom lebonyolításáról szóló MNB rendeletben kihirdette **az azonnali fizetésre vonatkozó jogi szabályokat, a PSD2 miatt szükségessé váló módosítások és kiegészítések** mellett. Az MNB lehetőséget biztosított, hogy az érintett pénzforgalmi szolgáltatók, hitelintézeti tagjaink véleményezhessék a rendelet tervezetét, amelynek eredményeképp több, **a másodlagos számlaazonosítókkal, a fizetési kérelemmel és a rendszerkarbantartással** kapcsolatos javaslatunkat elfogadták, illetve beépítették a rendeletbe.

A Bankszövetség közreműködött annak az Európai Pénzforgalmi Tanáccsal (EPC⁸) korábban kötött - az IG2 kapcsán az SCT Szabálykönyvnek a használatára vonatkozó - úgy nevezett **License Agreement kiterjesztésében**, amely a HCT Inst Szabálykönyvének a hazai azonnali fizetési rendszer általi felhasználására szól.

A projekt további kézzelfogható eredményekkel is rendelkezik: már nyilvánosságra hozták a **HCT Inst Szabálykönyvet**, a **Másodlagos számlaazonosító szabálykönyvet** és a **Fizetési kérelem szabálykönyvet**, amelyek első verzióinak angol fordítása is rendelkezésre áll. A GIRO Zrt. kiírta a rendszer elszámoló művére vonatkozó pályázatot, amelynek eredményeként 2018 elejére várhatóan a szállító is kiválasztásra kerül.

A projekt kapcsán - nem csupán annak szakmai kihatása, hanem a felhasználó nagyközönség tudatos felkészítése, informálása miatt is - rendkívüli fontossággal bír a **megfelelő kommunikáció**. A Tájékoztatási Munkacsoport ülésein megkezdődött a projekt kommunikációs szintjeinek és csatornáinak a definiálása, a célcsoportok pontos feltérképezése, a kommunikátorok meghatározása. A vonatkozó információk a kommunikációs stratégia formájában kerülnek összefoglalásra, és alapozzák meg a projekt kommunikációs aktivitását, a fejlesztési lépésekhez kapcsolódó üzenetbázisokat. A Munkacsoport jelenleg a kommunikációs stratégia Projekt Irányító Bizottság elé terjeszthető verzióján dolgozik.

Bankkártya aktualitások

Az MNB 2017. harmadik negyedévére vonatkozó adatai szerint **jelentősen bővült a magyarországi fizetési kártya elfogadói hálózat**, a fizikai elfogadóhelyek száma 6,5, az ezeken működő terminálok

⁸ European Payment Council

száma pedig 6 százalékkal emelkedett. Részben ennek is köszönhetően ismét több mint 25 százalékkal **nőtt a kártyás vásárlási forgalom**, amelynek már 69 százaléka bonyolódott a gyors és korszerű érintéses technológia használatával. Egyidejűleg csökkent a fizetési kártyákkal elkövetett visszaélések forgalomhoz viszonyított aránya, azaz még biztonságosabbá vált a kártyahasználat a fogyasztók számára.

A **bankkártyás visszatérítéssel** (chargeback eljárás) kapcsolatban a Bankszövetség nyáron hívta fel a jogalkotó és a jegybanki szakterület figyelmét **a közvetítő kereskedő fizetéseképtelensége** esetén felmerülő helyzetek azonosított **kockázataira és lehetséges kezeléseire**. Az MNB ős elején érkezett válasza szerint a kérdés rendeleti úton nem, csak törvényalkotással lenne kezelhető; de a jegybank nem tartja indokoltnak korlátozást. Az NGM-től mind ez ideig nem kaptunk választ a felvetésre.

A Bankkártya munkacsoport folyamatos figyelemmel, aktív munkával támogatatta a PSD2 felkészülést; a kártyatársaságok felé írásos formában küldtük meg kérdéseinket. A decemberi munkacsoporti ülésen **az MNB pénzügyi infrastruktúrák igazgatója és kollégái konzultációs lehetőséget biztosítottak a felmerülő bankkártyás kérdések kapcsán**. Ugyancsak az ülés témája volt a nemrégiben kiadott MNB tanulmány **„Digitális átállás a pénzforgalomban – a sikeres banki alkalmazkodás öt pontja”** prezentációja és feldolgozása, valamint a pénzforgalmi táblakészlet hamarosan megvalósuló változásainak az ismertetése. A munkacsoport novemberben vendégelőadó bevonásával foglalkozott a közelgő GDPR⁹- adatkezelési/adatvédelmi szabályozás főbb kártyás kérdéseivel.

2017 őszén az NGM újabb pályázati kört hirdetett meg **a POS telepítési projektben**. Érintett tagbankjaink kérésére számos értelmező kérdést tettünk fel a Minisztérium szakterületének, hogy tagjaink a kiírás feltételeinek pontos ismeretében tehessék meg megalapozott vállalásaikat a fejlesztési projektben. A pályázatot azonban - a támogatott terminálok teljes mennyiségének lekötése miatt - az eredeti pályázati határidő letelte előtt lezárták. A második pályázati körben nyertes intézmények listája jelenleg még nem ismert. 2017. december 30-án a pályázat első körének december 31-i teljesítési határidejét április 15-re módosították.

A Magyar Ital- és Áruautomata Szövetség 2017. november 16-ai „Kezelőszemélyzet nélküli megoldások című” konferenciáján az MBSZ előadásával segítette az automata berendezéseken az alkalmazható készpénzmentes fizetési megoldások terjesztését.

Az Europol publikálta **éves összefoglaló tanulmányát az ATM támadásokról**. A helyszíni, fizikai ATM támadások (korábban: robbantás, kiszakítás; később: jackpotting, blackboxing (fúrás)) irányából az automaták elleni támadások egyre inkább áttevődnek a virtuális térbe. Az első ATM malware 2009-ben bukkan fel (Skimer), de a gyakoriság azóta ugrás szerűen nő (például Ploutus, Alice; Tyupkin). Az online eltolódás miatt érdemes növekvő figyelmet áldozni **a virtuális védelemre**.

A megelőzés, illetve a hatóságokkal való hatékony együttműködés kulcsfontosságúnak minősül a kártyabiztonság, ATM biztonság témakörben. Ennek elősegítésére is döntött az MBSZ Elnöksége arról, hogy 2018-tól **Szövetségünk becsatlakozik az EAST** - azaz az European Association for Secure Transactions - nemzetközi **szervezetébe**. Az EAST 2004-es alapítása óta ATM és tranzakció biztonsági kérdésekkel foglalkozik, ennek kapcsán tanulmányokat és eset összefoglalókat publikál, és tagjainak nemzetközi konzultációs rendezvényeket szervez, amelyek - a bankkártyás területen megfigyelhető gyors nemzetközi fraud migráció miatt is - kiemelten hasznosak lehetnek. Magyarországot hatósági oldalon a Nemzeti Nyomozóiroda képviseli a szervezetben.

⁹ General Data Protection Regulation: Általános Adatvédelmi Rendelet

Az MNB készpénz-díjpolitikai koncepciójának véleményezése

A Készpénz munkacsoport javaslatára a Bankszövetség levélben fordult az MNB Készpénz-logisztikai szakterületéhez, **a 2018 második felében megvalósítani tervezett új díjpolitikai koncepció** ügyében. A koncepció részben növelni kívánja a kisebb címletek forgalmi részarányát, és ezzel párhuzamosan - a bankjegyminőség szinten tartása érdekében - minél sűrűbbé kívánja tenni ezen címletek jegybanki bekerülését és kiáramlását. Ennek elősegítésére **az MNB csökkenteni kívánja a kisebb címletek (ötszáz, 1, 2 és 5 ezres) be/kifizetésnek díjait**, s ennek részbeni ellensúlyozására **emelésre kerülnének a 10 és 20 ezres címletek jegybanki tarifái**.

A banki készpénzforgalmi szakértők tévesnek tartják a változtatási irányt, mivel **a kisebb címletek iránt a végső kereslet, azaz az ügyféligény alacsony**, s ezt érdemben a jegybank sem tudja befolyásolni. Ha minőség megőrzés miatt kívánja gyakrabban látni a jegybank e címleteket, akkor speciális ösztönzést kell adnia a bankok részére, hogy azok rendszeres időközönként ki/beszállítsák a kisebb címleteket. A nagyobb címletek jegybanki tarifáinak emelése szintén károsnak ítéelhető, mivel lelassítja e címletek jegybankba áramlását, s így a készpénz minőség romlását eredményezheti.

A bankszövetségi levél javaslatot tett a szakma által sikeresnek tartott, készpénzminőséget karbantartó készpénz-visszaforgató automaták elterjesztésének állami támogatására, egyúttal jelezte, a szektor pozitív tendenciának ítéeli, hogy a kisebb címletű fizetések helyett az érintő kártyás fizetések aránya nő.

A SWIFT éves globális konferenciája (SIBOS)

A SIBOS - hat esztendő után ismét - Torontóban, Kanadában került megrendezésre. Idén 8100 résztvevővel, ami rekordnak tekinthető a SWIFT által az amerikai kontinensen tartott konferenciák között. A szervezők a „**A jövő számára építkezünk**” (Building for the Future) jelmondatot választották a rendezvény mottójául. Ennek megfelelően kiemelt szerep jutott a jövőbe mutató, innovatív megoldásoknak. Különösen nagy hangsúlyt kapott **a fogyasztó biztonsági program (CSP¹⁰)**, ami mind a tulajdonosi és felhasználói csoportok elnöki találkozójának, mind a konferenciának egyik alaptémája volt. Ennek kapcsán a SWIFT részletesen ismertette a végrehajtandó feladatokat, és hangsúlyozta az **önértékelés** - tagságunkat is érintő - **kötelező végrehajtásának az alapvető fontosságát**. A CSP ez év végén fontos mérföldkőhöz érkezik, az előírt feltételeknek való megfelelés a teljes globális közösség – tehát a nemzeti Felhasználói és Tulajdonosi Csoportunk - számára is kiemelt feladat.

A konferencia négy vezető témája a **kiber biztonság**, a **mesterséges intelligencia**, a **geopolitikai és szabályozói változások**, továbbá **az adat- és identitáskezelés**. Ezek keretében is hangsúlyos szerepet kaptak a SWIFT csalás megelőzési, AML¹¹ szűrési, illetve KYC¹² megoldásai; és a GPI¹³ megoldása, amely az összetett elszámolási láncolatokon keresztül teljesített tranzakciók nyomkövetését és a tranzakciók életciklusának menedzselését teszi lehetővé.

Bemutatásra került az azonnali fizetéseket támogató **SWIFTNet Instant Gateway**, amelynek bevezetése 2018-ban várható, és amely az euró azonnali fizetési rendszerek - az EBA Clearing RT1 (SEPA Instant Credit Transfer) és a TIPS (TARGET2 Instant Payment Settlement) - elérését is lehetővé teszi.

A felsoroltakon túl, a SWIFT ismertette a kísérleti stádiumban lévő, blockchain alapú DLT (Distributed Ledger Technology) elképzelését is, amely például a levelezőbanki szolgáltatások terén nyújthat újat a piac szereplőinek.

¹⁰ Customer Security Programme

¹¹ Anti Money Laundering: pénzmosás elleni

¹² Know Your Customer: ismerd az ügyfeled

¹³ Global Payment Innovation: globális fizetési innováció

Összefoglaló az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC) közgyűlésről

A Közgyűlés több fontos döntést hozott, amelynek keretében **jóváhagyta új tag felvételét** (2018. január 1-től a CNCM¹⁴ a BECM¹⁵ helyébe lépett), **valamint az Elnökség illetve a Közgyűlés személyi tagságát illető változásokat**. Ezen túl határozott a **2018-as munkaterről és költségvetésről**, valamint elfogadta a **2018-ra érvényes tagsági- és fizetési modell-résztevői díjakat**. A 2018-as munkatervet és költségvetést ismertető főtitkári beszámoló hangsúlyozta, hogy a költségvetés az előző évhez képest 1,5%-kal csökkent. Kiemelte, hogy a díj-kalkulációs modell 2018-at érintően még nem változott, de 2018-ban a fizetési modell-tagsági díjak képzését revízió alá veszik és a 2019-es számlák már annak eredményeképpen készülnek. A Főtitkár összefoglalta az ERPB¹⁶ 2017. november végi ülésén elhangzott témákat. Beszámolt arról, hogy a PIS¹⁷ munkacsoport befejezte jelentését, amelyet a **PSD2 szerinti biztonságos ügyfél hitelesítésről és a pénzforgalmi szolgáltatók közötti biztonságos kommunikációról szóló EBA szabályozási technikai sztenderd (RTS) kapcsán készített**; az Európai Bizottság által nyújtott, tisztázó információk figyelembe vételével. Jelezte, hogy létrejött egy úgy nevezett **Értékelő csoport** a Bizottság, az EKB és remélhetőleg az EBA részvételével, amelynek célja egy olyan - az új pénzforgalmi szolgáltatásoknak megfelelő - interfész (API) kifejlesztése, amely megfelel az RTS követelmény rendszerének és támogatja az egyes API szabványok kialakítására indult kezdeményezéseket, valamint az egyes tagállami felelős hatóságok munkáját. Az EPC megfigyelőként vesz részt a munkacsoportban.

Egy másik, az EIPP¹⁸ munkacsoport is elkészítette jelentését, amely az **elektronikusszámla bemutatáshoz és kiegyenlítéshez** kapcsolódó üzleti szabályok minimum követelményeit és a tevékenységre vonatkozó technikai, üzenet és üzenetáramlási szabvány kialakítását vizsgálta, áttekintve az egyedi, tagállami vagy páneurópai megoldásokat, azok integrálhatóságát.

Fontos témaként került még napirendre a Közgyűlés üléseinek szervezése, mivel az EPC újjáalakulása óta némiképp esett a Közgyűlések látogatottsága – a korábbi 80%-os részvételi arány 65% körülire csökkent. A látogatottság javítását célzó javaslatokat az ECP stratégiai szempontból elemezni fogja és a következő ülésre döntési javaslatot készít. A Közgyűlés a következő ülésre az alábbi közérdeklődésre számot tartó témát választotta: „A PSD2 gyakorlati átültetése, mint a nyílt bankoláshoz¹⁹ vezető út - helyzete, a benne rejlő lehetőségek és kihívások”.

VIII. Adózás, számvitel

Az **IFRS Adó almunkacsoport** ötször ülésezett utolsó negyedévben, és az IFRS-ekre történő átállás vonatkozásában 29 kategóriába sorolt kérdéskör **társasági adó valamint helyi iparűzési adó** hatását vizsgálta meg. Az év végén konzultációra invitáltuk a Nemzetgazdasági Minisztérium szakértőit a nyitva maradt kérdések megvitatására. A szakmai egyeztetésre várhatóan 2018 februárjában kerül sor.

A látvány-csapatsport támogatására fordított kiadások **pénzügyi szervezetek különadójában történő érvényesítéséhez** beadandó önellenőrzési határidőt szeptember 10-ről december 10-re változtatta egy novemberi törvénymódosítás. Ily módon az érintettek szélesebb körben részesülhetnek támogatásban, illetve adókedvezményben.

2017. november 23-án jelent meg az **adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény (Aktv.)** módosítását is

¹⁴ Confederation Nationale du Credit Mutuel

¹⁵ Banque Européenne du Credit Mutuel

¹⁶ Euro Retail Payments Board: a kis értékű euró fizetések testülete

¹⁷ PIS: payment initiation services: fizetés indítási szolgáltatások

¹⁸ E-invoice Payment and Presentment: e-számla fizetés és bemutatás

¹⁹ Open Banking

tartalmazó 2017. évi CLIX. törvény, amelyben kihirdetésre került **a pénzügyi számlák adatairól szóló információcseréhez 2018. január 1-től újonnan csatlakozó államok listája**. Annak érdekében, hogy a Bankok megfeleljenek az Aktv-ben megfogalmazott **ügyfél-átvilágítási, valamint nyilatkoztatási követelményeknek**, szükségessé vált a banki rendszerek továbbfejlesztése; ugyanis 2018. január 1-től az új belépő államok valamelyikében adóügyi illetőséggel rendelkező, számlát nyitó ügyfeleknél is kötelező az adóazonosító szám rögzítése. A 16 újonnan csatlakozott államból 12 esetében sem az OECD hivatalos honlapján, sem az Európai Unió Hivatalos Lapjában nem tettek közzé információt az adóazonosító számok formátumával kapcsolatos követelményekről. A Bankszövetség a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz fordult, ahonnan még december folyamán megkaptuk a szükséges információkat.

Az Adóhivatallal 2017 szeptemberében megkezdett munka folytatásaként a negyedik negyedév során újabb lehetősége nyílt a tagszervezeteknek a szektort érintő 2017-es és 2018-as adatszolgáltatási és adóbevallási nyomtatványok (mint például a tranzakciós illetékről, a pénzügyi szervezetek különadójáról szóló bevallás vagy a FATCA adatszolgáltatás) véleményezésére.

December 11-én az Európai Bizottság közzétette **a forrásadó levonás kezeléséről szóló Magatartás Kódexét**, amelyben a forrásadó eljárások hatékonyságát javító módszereket gyűjtöttek össze elsősorban az adó-visszatérítés területén. A kettős adóztatás elkerülése érdekében átlátható, egységesített, felhasználóbarát digitális megoldásokat javasolnak a kisbefektetők érdekeit és lehetőségeit is szem előtt tartva. A Kódex végrehajtása önkéntes a tagállamok számára.

IX. Bankszövetségi fejlemények

Kommunikációs statisztika és aktualitások

2017 negyedik negyedév kommunikációs szempontból átlagos időszaknak mondható, **szokásos intenzitású sajtóérdeklődéssel**. Statisztikáink szerint a negyedik negyedév során az online sajtóban 108 esetben szerepeltünk, 25 nyomtatott, és az elektronikus médiákban való 9 megjelenés mellett. Összességében a negyedik negyedév során a Magyar Bankszövetség 142 említéssel szerepelt a magyarországi médiákban, megismertette a szektor szakmai álláspontjait a sajtóval és a közvéleménnyel.

Az **MNB** Fogyasztóbarát Hitelek témájában szervezett **ügyfél-tájékoztató kampányának támogatása** mellett, az ORFK és az MBSZ közös sajtótájékoztatóján a rendőrség szakértőivel együtt hívtuk fel a figyelmet **az online bankkártyás visszaélésekre és megelőzésükre**, és cáfoltuk az esetleges **érintőkártyás visszaélésekkel kapcsolatos aggályokat**. Az EUROPOL által szervezett nemzetközi EMMA3 tájékoztató kampányhoz kapcsolódva november végétől a tagbankok aktív támogatásával annak veszélyeire hívtuk fel a figyelmet, hogyan válhat valaki „strómanná”, milyen következményei vannak a **pénzmosásban való részvételnek**. A bankszektor aktualitásait a nemzetközi sajtó felé a Reuters hírügynökségnek adott **elnöki interjú** foglalta össze. A PSD2 2018-as bevezetése kapcsán több újságírói megkeresés érkezett, így a nyilatkozatokban a bankszektor fejlődési irányjaival, a digitalizáció látható és várható hatásaival is foglalkoztunk.

Pénz7 – felkészülés a 2017/18-as tanévre

A 2018. március 5. és 9. között országsszerte ismét megrendezésre kerülő Pénz7 rendhagyó tanórákon a fókusztema a **pénzügyi témakörben a hitelezés** (Okosan a hitelekről), a **vállalkozói témakörben** pedig **az üzleti ötlet és az együttműködés**. A program ideje alatt a korábbi évek tananyagai szintén elérhetővé válnak. A szakértők idén a pénzügyi témakörben három, a vállalkozási témában két korosztály számára állították össze a tananyagot. A regisztrált tanárok számára minden tananyag és

felkészítést segítő anyag (útmutatók, videók) online, ingyenesen elérhető és letölthető lesz a www.penz7.hu oldalról. A Pénz7 elsődleges kísérő programja az Európai Bankföderáció kezdeményezésére **2018-ban szerte Európában egy pénzügyi tudatossági kvíz**, amelybe az előzetes bejelentkezések szerint 26 ország kapcsolódik be, köztük Magyarország is. A 2018-as program további lényeges eleme lesz **a Pénz7 Tudományos Szakmai Nap**, amelynek a Miskolci Egyetem biztosítja a helyszínét. Az esemény összekapcsolódik az első regionális Fintelligence Pénzügyi Kultúra Központ megnyitásával.

A Pénz7 program együttműködési megállapodását a szervezőpartnerek – az EMMI, az NGM, a Pénziránytű Alapítvány, a JAM és az MBSZ – sajtó nyilvános keretek között 2017. november 9-én írták alá, az NGM Könyvtártermében.

Konferencia a Magyar Általános Hitelbank alapítása 150. évfordulója alkalmából

2017. október 19-én a Magyar Általános Hitelbank (MÁH) alapításának 150. évfordulója alkalmából a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Magyar Bankszövetség közös konferenciát rendezett. A Magyar Általános Hitelbank 1867 októberében, a kiegyezés törvényeinek szentesítése után néhány hónappal kezdte meg működését Pest-Budán. A MÁH Magyarország I. világháború előtti gazdasági fejlődésének egyik motorja volt, majd kulcsszerepet játszott a Trianon utáni újrakezdésben is. A bank 80 évig működhetett, az 1947-es államosítás pecsételte meg sorsát. A jubileumi konferenciának a MÁH 1913-ban elkészült egykori székháza, a Nemzetgazdasági Minisztérium József nádor téri épülete adott otthont. Az eseményt a kormányzati oldal képviselőjében Varga Mihály miniszter, míg a Bankszövetség részéről Becsei András alelnök nyitotta meg. A miniszter kiemelte: „A hazánk hosszú távú érdekeit szem előtt tartó, erős pénzügyi szektor nagymértékben segítheti Magyarország előrejutását. A magyar gazdaságtörténetben kiemelkedő szerepet játszó pénzintézetet, illetve annak meghatározó egyéniségei olyan patrióta gazdasági elvet követtek, amely a legnehezebb helyzetekben is szolgálta Magyarország érdekeit, mintegy történelmi igazolásául annak, hogy a nemzeti érdekekre alapozott pénzügypolitika a gazdaság előrejutásában is megjelenik”

Az eseményen minisztériumi és banki vezetők, gazdasági és pénzügyi szakemberek töltötték meg a történelmi épület Pénztártermét.

AFCA konferencia Budapesten

A Kína és Magyarország közötti pénzügyi együttműködés új szakaszát jelenti, hogy az Asian Financial Cooperation Association (AFCA) megállapodást kötött a Magyar Bankszövetséggel - mondta Varga Mihály, nemzetgazdasági miniszter a szervezet budapesti magas szintű vezetői fórumán. A nemzetgazdasági miniszter hozzáfűzte: az AFCA úgy döntött, hogy Magyarországot hídként használja európai kapcsolatai erősítéséhez. A Magyar Bankszövetség és az AFCA, valamint a Kínai Bankszövetség közötti együttműködési megállapodás reményeink szerint hasonlóan jó eredménnyel működő kezdeményezés lesz, mint például a Bank of China budapesti klíring központja - emelte ki a miniszter. Hangsúlyozta, hogy a mai világgazdaságban már nem egyes országokban, hanem földrészekben és az azok közötti kapcsolatokban kell gondolkodnunk. Ezért is fontos számunkra, hogy az AFCA-hoz csatlakozó országok elsősorban a globális pénzügyi stabilitás érdekében kívánnak fellépni - fűzte hozzá Varga Mihály, a Nemzetgazdasági Minisztérium 2017. november 29-i hivatalos közleményében.

A több napos, sikeres eseménysorozat tapasztalataira is építve folyik tovább a két ország bankszövetségeinek és bankszektorainak szakmai együttműködése, amelyet Kovács Levente a Magyar Bankszövetség főtítkáráként és az AFCA egyetlen európai alelnökeként hangol össze.

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírósággal kapcsolatos fejlemények

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság (PTÁV) a *választottbíráskodásról* szóló 2017. LX. törvény alapján 2017. december 31-én a törvény erejénél fogva **jogutód nélkül megszűnt**.

A folyamatban lévő ügyek iratait a megszűnt választottbíróság közvetlenül átadta a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő állandó Kereskedelmi Választottbíróság titkárságának.

A negyedik negyedévben a megszüntetéssel kapcsolatos jogi és pénzügyi feladatok elvégzésére került sor, a folyamat az előírt határidőre lezárult.

A Magyar Bankszövetség az új Választottbíróság előkészítő munkájában is részt vett, amelynek célja az új Kereskedelmi Választottbíróság szabályzatainak és eljárásrendjének megalkotása volt.

V8 együttműködés- kiszélesedő párbeszéd

A V6 régiós bankszövetségek (Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia) nyár eleji találkozójukon hoztak döntést arról, hogy a konzultációs fórumaikra meghívják Bulgária és Románia bankszövetségeit, ezzel 8 régiós tagállamra bővítve ki az együttműködést. Mindkét szövetség elfogadta a meghívást, és az október végi konzultáció - amelyen az aktuális szabályozási és piacfejlesztési trendek kerültek napirendre - már a részvételükkel zajlott. Az ülésen elhatározott kezdeményezések alapján a V8-ak között az alábbi területeken volt együttműködés:

- Az egyes nemzeti piacok és bankszövetségek jobb megismerése érdekében az aktuális helyi szabályozási kérdésekkel és az intézmények reprezentáltságával kapcsolatos kérdőív készült.
- A Szlovéniában kiélesedő devizahitel kérdés miatt a hasonló kérdésben érintett bankszövetségek megosztották a tapasztalataikat.
- A román bankszövetség kezdeményezésére az EU Fizetési Számla Irányelvének implementálásával kapcsolatos tapasztalatokról számoltak be egymásnak a résztvevők
- A bolgár bankszövetség kezdeményezésére a pénzügyi felügyeleti struktúrával kapcsolatos helyi megoldásokat köröztettük.
- A román bankszövetség a V8-ak közötti folyamatos adatcserével kapcsolatos kezdeményezést tett, amelynek a felülvizsgálata folyamatban van.

Az észti bankszövetségi delegáció fogadása

2017. november 2-3 között a Magyar Bankszövetség meghívására és szervezésében két napos szakmai látogatást tett Budapesten az Észti Bankszövetség vezetősége. A résztvevők azzal a szándékkal jöttek Budapestre, hogy átfogó képet kapjanak a magyar gazdaság, a magyarországi bankszektor és tőkepiac helyzetéről nemcsak banki, hanem szabályozói aspektusból is. Olyan konkrét témák kapcsán is kifejezték érdeklődésüket, mint a pénzmosási, pénzforgalmi, adózási, szabályozási és egyéb kérdések, az esetleges problémák magyarországi kezelése, megoldási lehetőségei.

Az első nap során a delegáció megismerkedett a Magyar Bankszövetség kollégáival és a szervezet munkájával, látogatást tett a Magyar Nemzeti Bankban és a Budapesti Értéktőzsdénél. Előadást hallottak a két intézmény működéséről, a magyar gazdaság és bankszektor helyzetéről, illetve a befektetői környezetről. Felkeresték az MKB Bank székházát, ahol lehetőségük volt közelebbről betekinteni egy hazai bank működésébe. A rendezvény második napján a Nemzetgazdasági Minisztériumban fogadták az észti vendégeket, és szabályozói megközelítésből átfogó képet adtak a magyar gazdaságról. Az O.K. Oktatási Központban Becsei András alelnök tartott előadást a magyarországi bankszektor helyzetéről.

A delegáció köszönetét fejezte ki a Magyar Bankszövetségnek az eredményes rendezvényért.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

○ *Adatvédelmi munkabizottság*

Az Adatvédelmi munkabizottság októberi ülésén vendégül láttuk dr. Szabó Endre Győzöt, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hivatal (NAIH) elnökhelyettesét, aki előadást tartott az **Általános Adatvédelmi Rendeletre (GDPR) történő felkészülés feladatairól** és a **GDPR-ban szabályozott magatartási kódex funkciójáról**, létrehozásának lehetséges útjairól. Az előadás végén egyéb adatvédelmi kérdésekről is konzultáltunk. A novemberi ülésen az **EU 29-es adatvédelmi munkacsoport profilalkotással és a közigazgatási bírsággal kapcsolatos ajánlását** tekintettük át. A decemberi ülésen **az incidens-jelentésről szóló 29-es munkabizottsági ajánlás** volt a téma.

November 21-én az adatvédelmi munkabizottság elnökével részt vettünk a **GDPR tagállami végrehajtása kapcsán összehívott IM szakértői egyeztetésen**. Ismertetést kaptunk az Info törvény módosításával kapcsolatos körülményekről, arról, hogy a **Kormány együtt kívánja az adatvédelmi reformhoz kapcsolódó horizontális és ágazati módosításokat áttekinteni**. Ezért a piaci szereplőket arra kérték fel, hogy tegyenek szövegszerű javaslatot az ágazati törvények módosítására, továbbá próbálják meg körvonalazni, hogy a GDPR alkalmazása milyen gazdasági hatásokkal jár a piaci szereplőkre nézve. A december elején megküldött **egységes normaszöveg** figyelembe vételével a munkabizottság határidőre elkészítette a javaslatát az ágazati törvények módosítására.

A munkabizottság tagjai decemberben részt vettek a NAIH által szervezett utolsó adatvédelmi felelősi konferencián, amelyen a GDPR felkészülésre fókuszáló, hasznos előadásokat hallottunk a NAIH vezetőitől.

○ *Agrár munkacsoport*

Az Agrár munkacsoport negyedik negyedévi ülésén tartott elnökválasztás során a munkacsoport Tresó Istvánt, a K&H Bank Zrt. Agrár- és Élelmiszeripari Üzletfejlesztési Főosztály ügyvezető igazgatóját választotta meg a munkacsoport elnökévé. Az ülésen Földművelésügyi Minisztérium képviselői tájékoztató előadást tartottak a **Közös Agrárpolitika** jövőjével kapcsolatos előzetes magyar álláspontról és a zöldítés aktuális kérdéseiről. Ezen felül a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal képviselője beszámolt az afrikai sertéspestis hazánkat érintő várható hatásairól, a kapcsolódó kormányzati intézkedésekről.

A munkacsoport megküldte javaslatát a Támogatásokat Vizsgáló Iroda részére, amelyben kérte, vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy új támogatásigazolást állítsanak ki abban az esetben, ha a beruházási költségek növekedése miatt az eredeti támogatói okiratban szereplő **támogatásintenzitás** lecsökkent. A TVI válaszlevelében jelezte, hogy ebben a tárgyban az Európai Bizottsággal való egyeztetés szükséges.

A munkacsoport megküldte módosítási javaslatát a Miniszterelnökség részére a **Vidékfejlesztési Program felhívásaihoz kapcsolódó jelzalog alapításának lehetőségéről szóló tájékoztatóval** kapcsolatban. Ez alapján a Miniszterelnökség a jelzalog-alapítás lehetőségeinek kiszélesítését az alábbiak szerint biztosítja: beruházási támogatást előfinanszírozó hitel; forgóeszközhitel fedezetként is bejegyezhető; és bankgarancia esetén a finanszírozó bank alapíthat jelzalogjogot.

○ *A Belső ellenőri munkacsoport megalakulása*

Az Elnökség határozata alapján létrehozott Belső ellenőri munkacsoport 2017. október 18-án tartotta meg az alakuló ülését. A munkacsoport elnöke az első évben főtitkári kijelölés alapján Kollár Róbert (K&H Bank) lesz, a későbbiekben az elnököt a megszokott módon választják a tagok.

A munkacsoport **döntött az egy éves munkatervéről**, valamint a tagság összegyűjtötte azokat a témaköröket, amelyekkel középtávon kíván foglalkozni a munkacsoport. Prioritást élvez a jelenlegi éves, illetve negyedéves ellenőrzési kötelezettségek helyett **a kockázati alapú megközelítés** alkalmazásának elérése bizonyos területeken. A két legfontosabb témakört - a kiszervezett tevékenységekre vonatkozó ellenőrzési kötelezettség felülvizsgálatát, valamint a Bszt. 96. § (3) bekezdés szerinti belső ellenőrzési vizsgálattal kapcsolatos kérdéseket - az első két ülésen már megtárgyalta a munkacsoport, s mindkét témakörben elkészült a munkacsoport álláspontjának a megerősítését kérő állásfoglalás kérés.

Az utóbbi témakörben és az ehhez kapcsolódó - a Bszt.-ben a MiFID II szabályozással összhangban újonnan megjelenő - úgy nevezett. **safeguarding officeri** pozíció bevezetésével kapcsolatban, 2017 novemberében a munkacsoport képviselői személyes egyeztetést is folytattak az MNB Tőkepiaci Felügyeleti Főosztályának vezetőivel. A megbeszélés alapján az MBSZ állásfoglalás kéréssel fordult a Felügyelethez.

Az MBSZ képviselői hangsúlyozták, hogy az operatív ellenőrzési feladatok belső ellenőrzéshez telepítése milyen problémákkal járhat. Ahhoz, hogy a belső ellenőrzés független ellenőrzésére kiterjedő feladatkörét az ügyféleszközök védelmére létrehozott funkció esetében is gyakorolni tudja, az szükséges, hogy a safeguarding officer a belső ellenőrzéstől független területen legyen.

- *A compliance best practice kódex elfogadása*

2016 őszén a Compliance munkacsoport tagsága döntött a **legjobb compliance gyakorlatot összefoglaló kódex elkészítéséről**, a kódex koncepciójáról, valamint a szabályozandó témakörökről. A munkacsoport tagjai felosztották egymás között az egyes témakörök kidolgozását; az egyes fejezetekhez kilenc intézmény készített szövegjavaslatot.

A tagok megállapodtak abban, hogy a piacon tapasztalható legjobb gyakorlatot fogalmazzák meg figyelembe véve a nemzetközi irányvonalakat is, elsősorban azon országok tapasztalataira támaszkodva, amelyek a magyar piacon is képviseltetik magukat. A dokumentum tehát nem a jelenleg minden intézményben megtalálható „közös” gyakorlati megoldásokat foglalja össze, hanem a jövőben követendő irányt kívánja meghatározni, oly módon, hogy minden intézménytől a legelőremutatóbb megoldásokat gyűjti össze.

A megfeleléség biztosítási (compliance) tevékenységet szabályozó hatályos jogszabályi előírások kötelező rendelkezéseit, valamint a Felügyelet által kiadott ajánlások tartalmát kiegészítve, jelen Kódex megalkotásával egy **szélesebb alkalmazási körű, ajánlott gyakorlat** terjedhet el, azaz tagjaink sokkal hatékonyabban kezelhetik a megfeleléségi kockázatokat, amennyiben a megfeleléség biztosítási funkció követi a jelen Kódexben foglalt ajánlásokat.

A Kódexet az Elnökség jóváhagyása után a Főtitkár **csatlakozást nem igénylő bankszövetségi ajánlásként** adta ki. A Kódex a Bankszövetség honlapján az elfogadás óta elérhető.

Az intézményektől beérkező szándéknyilatkozatok függvényében egy éven belül egy felülvizsgálat keretében születik döntés arról, hogy kívánatos-e egy csatlakozást igénylő ajánlásként megjelentetni a kódexet. A szándéknyilatkozatok beszerzéséről a Compliance munkacsoport tagjai gondoskodnak majd.

- *Az Egyenlő Bánásmód almunkacsoport megalakulása*

Az Elnökség döntésének megfelelően 2017. november 14-én összehívásra került az **„Egyenlő Bánásmód”** bankszövetségi **almunkacsoport** – a Kommunikációs Munkacsoport tevékenységéhez kapcsolódóan. Az első ülésen Freisleben Vilmos, az MNB Fogyasztóvédelmi igazgatóságának igazgatója tartott nyitóelőadást. Az elhangzottak szerint az MNB elsődlegesen segítő, követő jellegű felügyelést tervez és valósít meg az egyenlő bánásmódot érintően. A fő elvárás, hogy a felügyelt intézmények a kialakított stratégiájuknak megfelelően, tudatos figyelemmel, akár lépcsőzetesen megvalósított fejlesztésekkel törekedjenek a minél magasabb szintű megoldásokra **az egyenlő elbánás biztosításában a fogyasztókkal élő ügyfelek felé.**

- *EXIM almunkacsoport*

Az EXIM almunkacsoport negyedik negyedévi ülésén az EXIM képviselői beszámoltak a **Jövő Exportőre Program** szabályrendszerében bekövetkező változásokról, valamint két új termék bevezetéséről: a **JEA belföldi forgóeszközhitel** keret jellegű termékről és a **JEA belföldi lízing** keret jellegű termékről. A munkacsoport véleményezte a JEA programhoz kötődő egyedi refinanszírozási szerződésmintákat és a belföldi beruházási hitel és a belföldi forgóeszközhitel (egyedi és refinanszírozási hitelkeret) termék-leírásokat, amelyek 2017. december 15-én léptek életbe. Továbbá javaslatokat küldött **a versenyképességet javító konstrukciók, refinanszírozási termékek állami támogatási szempontú szabályairól szóló útmutatóhoz**, amely úgyszintén december 15-e óta hatályos. A munkacsoport által megfogalmazott észrevételek alapján az egyedi mintaszerződéseket és az alkalmazandó útmutatót egyaránt módosították.

- *Hitelgarancia munkacsoport*

A Hitelgarancia munkacsoport a negyedik negyedévben tartott ülésén a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. képviselői **ismertették a Garantiqa bővített termékportfólióját**, és bejelentették az Európai Beruházási Alap (EIF²⁰) **COSME LGF²¹** programjának bevezetését, amelynek keretében **80 Mrd Ft összegű hitelhez tudnak kezességvállalást nyújtani 3 év alatt**. A program keretében egyedi ügyletekhez 2017. október 16-tól vállalnak kezességet. 2017. decemberében a portfóliógarancia is bevezetésre került. A Garantiqa egyedi ügyletek és a portfóliógarancia esetén 85–90%-os mértékű kezességet vállal.

A munkacsoporttagok a KKV hitelezési aktivitásának támogatására kifejezetten alkalmas eszköznek tartják a programot. Tekintettel arra, hogy a banki gyakorlatban a **COSME viszontgarancia** megítélése a tőkekövetelmény-számítás során igen eltérő lehet, ezért a Garantiqa a banki partnerek részére minden szükséges információt meg kíván adni a tőkeszámítás kialakításához oly módon, hogy az a vonatkozó szabályozás keretein belül megfelelő rugalmasságot biztosítson számukra. A Garantiqa Üzletszabályzatában vállalta, hogy tájékoztatást ad a banki partnerek részére, mielőtt még a Garantiqa elérné a COSME viszontgarancia korlátot.

- *Jelzálogbanki munkacsoport*

A fedezett kötvényekről szóló (Covered bond) uniós jogszabály csomag normaszövege még nem jelent meg 2017. negyedik negyedévben, ugyanakkor a munkacsoport előzetes véleményét megfogalmazta az érintett intézmények felé. E szerint a Bizottság által jelzett irányelvi szintű jogalkotást és a nemzeti jó gyakorlatok megtartását kedvező szabályozási irányoknak tartja. A Munkacsoport a konkrét paramétereikről (túlfedezettség, LTV limitek, gyakoriság, stressz teszt) a normaszöveg nyilvánosságára hozatala esetén további egyeztetést folytat.

BMBX indexek A jelzáloglevél piac élénkülés tovább erősítése céljából az MNB és a BÉT három új jelzáloglevél indexet hozott létre. Az indexek kidolgozását célzó egyeztetésekre a jelzálogbankok is meghívást kaptak. Az indexek bevezetésére decemberben egyelőre kísérleti jelleggel került sor. Az indexek jegybank által szándékolt funkciója a befektetők bővebb tájékoztatása, a jelzáloglevelek árazásának, valamint a jelzáloglevél portfóliók teljesítmény értékelésének az elősegítése.

A Magyar Nemzeti Bank ajánlástervezete a pénzügyi szervezetek ingatlanokkal összefüggő kockázatainak kezeléséről: Az MNB novemberben a pénzügyi szervezetek ingatlanokkal összefüggő kockázatainak kezelésével kapcsolatos elvárásai kapcsán egyeztetést kezdeményezett a piaci

²⁰ European Investment Fund

²¹ Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises, Loan Guarantee Facility

szereplőkkel. A Munkacsoport észrevételében jelezte, hogy Az Ajánlás **ingatlanok értékelésének módszertani előírásai** számos ponton a Jelzálogbankok által **eddig kötelezően alkalmazott jogszabályoktól** (25/1997 PM és 54/1997 FM rendeletek), **illetve nemzetközi értékelési sztxenderdektől eltérő elvárásokat fogalmaznak meg** (például az összehasonlító adathasználat; az értékmódosító tényezők; az értékelés módszerei ingatlantípusok szerint; az érvényességi és korlátozó feltételek alkalmazásának szükségtelen szigorítása). A Munkacsoport ezen kívül jelezte aggályát azzal kapcsolatban, hogy az ajánlás dokumentáció- beszerzési és rögzítési folyamatokat tartalmazó előírásai túlzott dokumentációs elvárásokat fogalmaznak meg (például: a DCF modell input paramétereinek dokumentált rendelkezésre állását, nem elérhető piaci benchmark hivatkozásokat, adatvédelmi szempontból jogszabályt sértő gyakorlatot). Mindez az érték meghatározás szempontjából kevésbé releváns adatigénnyel (például az építés pontos évének meghatározása) is párosul. A Munkacsoport számos előírás törlését, kiegészítését javasolta.

- o *Lízing munkacsoport*

A Lízing munkacsoport a negyedik negyedév során a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság, az Idomsoft Zrt. és a GIRO Zrt. képviselőivel konzultációt tartott a **GIRinfo szolgáltatásra vonatkozó fejlesztési igény** kapcsán. A bankok és a pénzügyi intézmények jelenleg a GIRO rendszeren keresztül, forgalmi rendszám és gyártmány, illetve forgalmi rendszám és alvázszám alapján tudnak lekérdezni. A lízingcégek a járművek forgalmi rendszámát rendszerint csak a forgalomba helyezés után ismerik meg, ezért kértük, hogy **alvázszám és gyártmány együttes megadása alapján** is tudjanak lekérdezni a járműnyilvántartásból. Az egyeztetésen a fejlesztési igények megvalósíthatóságának részleteit beszélték meg az ügyben érintett szervezetek illetékesei. A Közlekedési Nyilvántartó Osztály képviselőjének véleménye szerint a kérés hatóságilag teljesíthető, mivel ezek az adatok is elégségesnek tekinthetők az adatigénylés tárgyának azonosításához. A bankok és a pénzügyi intézmények a Kknyt. 21. § a) pontja alapján jogosultak adatszolgáltatásra, és részükre az adatszolgáltatás engedélyezésére a GIRO Zrt., mint adatfeldolgozó közreműködésével került sor. A GIRO rendszerével azonban jelenleg nem végezhető ilyen lekérdezés, ezért a GIRO Zrt. vállalta a felhasználó oldali fejlesztéseket. A megbeszélést követően a munkacsoport kidolgozta és benyújtotta a GIRO Zrt.-hez az új típusú lekérdezésre irányuló adatszolgáltatási kérelmet. A munkacsoport tagjai néhány egyéb, az alvázszám alapján történő adatlekérdezéshez nem kapcsolódó témát is felvetettek, amelyeket írásban eljuttattunk a minisztérium illetékes területeihez.

Az EXIM által kidolgozott belföldi lízing refinanszírozási keretterméket a Lízing munkacsoport is véleményezte. Észrevételeik alapján módosították a 2017. december 15-én életbe lépett termékdocumentációt. A termékkel kapcsolatos további részletes tájékoztatásra, oktatásra 2018. elején kerül sor.

- o *Peres munkacsoport (Nagyvárad Fellebbviteli Bíróság)*

Az érvénytelenségi perekkel foglalkozó peres munkacsoport az októberi ülésén az Európai Unió Bírósága egy romániai devizahiteles ügyben (C-186/16) hozott ítéletével foglalkozott. Az előzetes döntéshozatali eljárást a nagyvárad fellebbviteli bíróság (Curtea de Apel Oradea) kezdeményezte a Banca Românească SA által kötött svájci frank alapú hitelszerződéssel kapcsolatban, és azt kérdezte, hogy **a bank milyen mértékben köteles tájékoztatni az ügyfeleket a külföldi pénznemben meghatározott kölcsönökben rejlő árfolyamkockázatról.**

Az ítéletben a luxemburgi Bíróság megállapította, hogy a kifogásolt feltétel a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát képezi, ezért annak tisztességtelen jellege az irányelvre tekintette csak akkor vizsgálható, ha e feltételt nem világosan és érthetően fogalmazták meg. A hitel meghatározott pénznemben történő visszafizetésének kötelezettsége ugyanis a hitelszerződés lényeges jellemzőjének minősül, mivel e kötelezettség nem a fizetés módját érintő kiegészítő elemre, hanem az adós kötelezettségének a természetére vonatkozik. A szerződési feltétel világos és érthető

megfogalmazásának követelményéből fakad, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését is, amelyre az érintett feltétel utal. A fogyasztónak a megadott pontos és érthető szempontok alapján értékelni kell tudni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. **A nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy a tájékoztatás megfelelően megtörtént-e.**

A munkacsoport ülésén Gadó Gábor és Sonnevend Pál tartott összefoglalót az ítéletről, annak a kúriai gyakorlatra vonatkozó esetleges kihatásairól. Megállapították, hogy **az ítéletnek nincs olyan eleme, amely a kúriai gyakorlat módosítását tenné szükségessé.** A releváns információkkal a szerződés megkötésekor kell rendelkezni, a szerződéskötéskor előre látható körülmények körébe a konkrét árfolyam-alakulás nem tartozik bele. A jelen helyzet a bírósági ítéletre tekintettel **nem igényel jogalkotói beavatkozást, jogalkalmazói válsághelyzetről sem lehet beszélni.**

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB²²)

I.1.1 A 2018 évi munkaterv és a reformok értékelése

Az FSB október 6-i, berlini plenáris ülésén áttekintette 2018 évi munkatervét és a válság nyomán bevezetett reformok értékelését szolgáló további lépéseket.

- A válság után kialakított szabályozási menetrend mostanra majdnem egészében teljesült, csak néhány esetben szükséges az intézkedések további operacionalizálása.
- Az egyes országokban történő bevezetés nyomán követése, illetve az erről való jelentéstétel továbbra is prioritás marad. A reformok hatásainak értékelése egyre több területen lehetővé válik, és az eredeti célok veszélyeztetése nélkül mód nyílik a szabályozás kiigazítására.
- Az FSB az új kockázatokat is nyomon követi, és ha kell, kezeli azokat.

Az FSB 2018-ban megvizsgálja **az infrastruktúra beruházások finanszírozási trendjeit**, beleértve a pénzügyi reformok által erre gyakorolt hatását. A vizsgálat része lesz a **pénzügyi közvetítés finanszírozási (banki, piaci alapú) trendjeinek** elemzése, hitelnyújtók és országok szerint.

Az üzletviteli kockázat és a levelevezőbanki tevékenység visszaszorulásának a kezelése 2018-ban is napirenden marad.

I.1.2 A rendszerszempontról fontos globális bankok köre

Az FSB a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottsággal (BCBS²³) együttműködésben a 2016 végi adatok (és a 2013. júliusban publikált módszertan) alapján közzétette **a rendszerszempontról fontos globális bankok (G-SIBs²⁴) listáját**. A lista egy új elemmel (Royal Bank of Canada) bővült, és egy másikkal (Groupe BPCE) szűkült, így **a G-SIBs bankok száma továbbra is 30**. A G-SIBs bankoknak nagyságuktól függően 1-3,5%-nyi tőkepuffert kell képezniük, eleget kell tenniük a teljes veszteségviselő kapacitásra (TLAC²⁵) vonatkozó előírásoknak, teljesíteniük kell a helyreállíthatósági követelményeket és a szigorúbb felügyeleti elvárásokat. A 2016-os adatok alapján a 30 G-SIBs bankból egy sem tartozik a 3,5%-os többlet tőkepufferű kategóriába, míg egy banknak 2,5%-os, négynek 2%-os, nyolcnak 1,5%-os és tizenhétnek 1%-os tőkepuffert kell képeznie. A többlet tőkekövetelmény előírást 2018. januártól (teljes körűen 2019. januártól) kell alkalmazni.

I.1.3 Konzultációs dokumentumok a hatékony szanalási rezsimek alapvető jellemzőiről szóló kulcsdokumentumban²⁶ foglaltak végrehajtásának az elősegítésére

Az FSB november elején a szanalással kapcsolatban két konzultációs dokumentumot publikált.

A bail-in végrehajtásának alapelveiről szóló konzultációs dokumentum leszögezi, hogy a bail-in a rendszerszempontról fontos globális bankok szanalási stratégiájának az alapelemét képezi. A bail-in bizonyos kötelezettségek leírását, vagy részvénné alakítását jelenti és olyan hitelezők általi szanalást

²² Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

²³ Basel Committee on Banking Supervision

²⁴ Global systemically important banks: a rendszerszempontról fontos globális bankok

²⁵ total loss-absorbing capacity

²⁶ A 2011-ben megjelent, majd 2014-ben aktualizált dokumentumra (Key Attributes of Effective Resolution Regimes) a szakma csak „Key Attributes”-ként hivatkozik.

tesz lehetővé, amely minimalizálja a pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatást, biztosítja a kritikus funkciók fenntartását és elkerüli az adófizetői pénzek felhasználását. A konzultációs dokumentum egy alapelvre szert fektet le, amely segíti a hatóságokat a szanalási stratégiák végrehajtásában. Az alapelvek lefedik:

- a bail-in körbe tartozó instrumentumokra kötelezettségekre vonatkozó nyilvánosságra hozatali követelményeket,
- olyan értékeléseket, amelyek informálnak a bail-in alkalmazásáról és elősegítik azt,
- az értékpapírok jegyzésének a felfüggesztésére vonatkozó folyamatokat, a hitelezők tájékoztatását, és a szanalás megkezdését követően az új értékpapírok kibocsátását,
- az értékpapírokra és az értékpapír-kereskedelemre vonatkozó szabályozási követelményeket a bail-in során,
- az irányítási és ellenőrzési jogok átadását, az új igazgatóság létrehozását a szanalás alatt álló intézményben,
- a piacokkal és a hitelezőkkel folytatandó kommunikációt.

A végrehajtható szanalási terv finanszírozási stratégiai elemeiről szóló konzultációs dokumentum az alábbi elemeket tartalmazza:

- a cég képessége a szanaláskor szükséges pénzügyi források becslésére, jelentésére és nyomon követésére, valamint a finanszírozási stratégia végrehajtásának a biztosítására,
- a szanalás finanszírozási tervének hatósági kidolgozása,
- a cég eszközeinek és egyéb magán források felhasználása a finanszírozásra,
- hozzáférés az átmeneti, köz szektorbeli, védőháló jellegű finanszírozáshoz és a szokásos központi banki finanszírozáshoz.
- a hatóságok közötti információ megosztás és koordináció.

A konzultációs dokumentumokra 2018. február 2-ig várták a válaszokat.

1.1.4 További fontosabb FSB dokumentumok

Az egységes termékazonosító (UPI²⁷) vállalatirányítási rendszere

A főbb kamatláb benchmarkok reformja

Helyzetjelentés az IBOR reform bevezetéséről

Összegző jelentés a pénzügyi szektor kibernetikus biztonságának a szabályozásáról, útmutatás és felügyeleti gyakorlatok

Jelentés az európai magán nyugdíj rendszerekről: működés, sérülékenységek és jövőbeni kihívások

A mesterséges intelligencia és a gépi tanulás pénzügyi stabilitási következményei

Felmérés az OTC derivatívák központi szerződő félnél történő elszámolásának az ösztönzőiről (az FSB, a BCBS, a CPMI és az IOSCO közös kérdőíve)

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)

1.2.1 A Bazel III szabályozással kapcsolatos döntések

A Bazel III szabályozás véglegesítése

December elején megszületett a várva-várt megegyezés: a BCBS döntéshozó testülete, a központi bank elnökök és a felügyeleti vezetők (GHOS²⁸) grémiuma elfogadta a Bazel III szabályozási csomag

²⁷ Unique product identifier

²⁸ Governors and Heads of Supervision

még hiányzó elemeit. A december 7-én elfogadott csomag **Mario Draghi a GHOS , valamint az EKB elnöke** méltatása szerint **mérföldkövet jelent**, amely megerősíti a tőkekövetelményeket és javítja a bankrendszerbe vetett bizalmat. Stefan Ingves, a BCBS és a svéd jegybank elnöke hangsúlyozta, hogy az elfogadott intézkedések **csökkentik a kockázattal súlyozott eszközök túlzott variabilitását, javítják a bankok kockázat alapú tőkemutatóinak az összehasonlíthatóságát és az átláthatóságát.**

A mintegy egyéves késedelemmel elfogadott csomag főbb elemei a következők:

- a **hitelkockázat felülvizsgált sztenderd módszere**, amely javítja a jelenlegi módszer megbízhatóságát és kockázat érzékenységét;
- a **hitelkockázat felülvizsgált belső minősítés szerinti (IRB²⁹) módszere**, amely korlátozza a fejlettebb modell módszerek használatát az alacsony nem teljesítési jellemzővel rendelkező portfóliók esetében;
- **felülvizsgált hitel értékelés kiigazítási (CVA³⁰) keretek**, a belső modell módszer elhagyása és a felülvizsgált sztenderd módszer bevezetése;
- a **működési kockázat felülvizsgált sztenderd módszere**, amely a meglévő sztenderd módszer és a fejlett mérési módszer (AMA³¹) helyébe lép;
- **felülvizsgált áttételi ráta mérés és az áttételi ráta puffer a G-SIBs bankokra** (az áttételi ráta puffer egyenlő a kockázattal súlyozott tőkepuffer 50%-ával és elsődleges (tier 1) tőkével kell teljesíteni); és
- **aggregát output korlát, (outputpadló) bevezetése**, amely biztosítja, hogy a belső modellel meghatározott kockázattal súlyozott eszközök (RWA³²) mértéke nem lehet kisebb, mint a Bázel III sztenderd módszerrel számított kockázattal súlyozott eszközök mértékének a 72,5%-a. A bankoknak a sztenderd módszerrel számított RWA-t is nyilvánosságra kell hozniuk.

Az új szabályokat **hosszú felkészülési időt hagyva, 2022-től kell alkalmazni**, az outputpadló értéke a 2022-es 50%-ról- évenként 5 százalékponttal haladva - csak 2027 január 1-től emelkedik 72,5%-ra.

A Bizottság a felülvizsgált kereskedési könyvi (FRTB³³) szabályozás bevezetésének a határidejét is elhalasztotta, 2019-ről 2022. január 1-re. Így a felülvizsgált kereteket a hitel, a piaci és a működési kockázatok esetében egyaránt 2022-től kell alkalmazni. Mindez elegendő időt biztosít a bankoknak a felkészülésre, a Bizottságnak pedig a piaci kockázatot érintő, néhány speciális kérdés kidolgozására.

A GHOS közleménye hangsúlyozta: elvárják, hogy az új szabályokat **teljes egészében, megfelelő időben és konzisztens módon** vezessék be, beleértve a piaci kockázat minimum tőkekövetelményére vonatkozó szabályozást is. Az új szabályok minimum sztenderdek, az egyes joghatóságok konzervatívabb megközelítést is alkalmazhatnak. Az egyes joghatóságok akkor is megfelelnek a Bázel III követelményeknek, ha csak a sztenderd módszereket alkalmazzák, a belső modellel alapulókat nem.

A Bizottság a megegyezés bejelentésével párhuzamosan a 2015 év végi adatokon **végzett kumulált mennyiségi hatásvizsgálat eredményeit is nyilvánosságra hozta**, amelyek nem mutatják a tőkekövetelmény jelentősebb növekedését, de bankonként számottevően eltérhetnek.

Az **Európai Bankföderáció** (EBF³⁴) a megállapodás bejelentését megelőzően kiadott **közleményében** – bár általánosságban üdvözölte a megegyezést – felhívta a figyelmet arra, hogy az új szabályozás az **alacsony kockázatú ügyletek (főként a lakóingatlan finanszírozás) büntetése** révén veszélyezteti az európai gazdaság finanszírozását. Hangsúlyozta, hogy az európai bevezetést megelőzően az együttes hatásokat ténylegesen bemutató hatásvizsgálat szükséges.

Az Európai Bizottság szintén hitet tett az **átfogó hatásvizsgálat** mellett. A bevezetést megelőzően a Bizottság **konzultációt** folytat a tagállamokkal és a többi érintett féllel. A szükséges módosításokra a

²⁹ Internal rating based

³⁰ credit valuation adjustment

³¹ advanced measurement approach

³² risk weighted assets

³³ fundamental review of trading book

³⁴ European Banking Federation

jelenleg tárgyalás alatt lévő, **novemberi kockázatcsökkentő csomagtól függetlenül** kerítenek majd sort.

Az NSFR-hez kapcsolódó döntések

A Bizottság már októberi ülésén fontos döntést **hozott a derivatív kötelezettségek nettó stabil finanszírozási mutató (NSFR) számítása során előírt kezeléséről**. A döntés megkönnyíti a mutató 2018. január elsejei bevezetését. Az NSFR szabályozás 20%-os faktort ír elő a derivatív kötelezettségek figyelembe vételekor. A bizottság döntése értelmében ezt a faktort a joghatóságok illetékes döntéshozói nemzeti diszkréció keretében 5%-os küszöbértékig lecsökkenthetik.

A Bizottság a decemberi ülésén a **sztenderdek technikai módosítására vonatkozó eljárásrendet is** elfogadta. A Bizottság technikai módosításként kezeli a lényegét nem érintő, de az egyértelmű kezeléshez szükséges változtatásokat. Az ilyen módosításokat érintően jellemzően 45 naptári napos nyilvános konzultációt tartanak majd. (A technikai módosítások műfajilag eltérnek a gyakori kérdésektől (FAQs³⁵), hiszen az utóbbiak nem igénylik a sztenderdek módosítását, így nyilvános konzultáció nélkül publikálják a gyakori kérdésekre adott válaszokat. A Bizottság kommunikációjában a jövőben is használja a FAQs-t.)

A Bizottság egyidejűleg publikálta **az első technikai módosítást célzó javaslatát**, amely a **különleges monetáris politikai műveletek NSFR számítás során történő kezelését** szabályozza. A központi bankok likviditást lekötő monetáris politikai műveleteinek rugalmas kezelése érdekében a hat hónapnál hosszabb jegybanki instrumentumok esetében csökkentett RSF³⁶ faktor alkalmazható.

1.2.2 A szuverén kitétségek szabályozói kezelése – vitairat

2015 januárjában a BCBS magas szintű munkacsoportot (Task Force (TF)) állított fel a szuverén kitétségek szabályozói kezelésének az áttekintése és a lehetséges kezelésre vonatkozó javaslatlattétel céljával. A TF elkészítette jelentését, amely alapul szolgált a BCBS által decemberben közzétett vitairathoz. A BCBS úgy találta, hogy a TF által felvetett kérdéskörök fontosak és szélesebb körű megvitatásra érdemesek. Ugyanakkor egyelőre nem jutottak konszenzusra a javasolható szabályozási változásokat illetően, így nem hirdettek konzultációt a vitairatban felvázolt lehetséges kezelési irányokról. Mindemellett az érintettek (stakeholders) véleménye hasznos információt adhat a Bizottság hosszabb távú szabályozási megoldásainak a kialakításához.

A TF által felvetett kockázat kezelési irányok három csoportba oszthatók. Az első csoportba tartozó javaslatok a kockázati súlyozást érintik:

- a belső minősítésen alapuló megközelítések elhagyása a szuverén kockázatok esetében,
- a sztenderd módszer szerinti kockázati súlyok felülvizsgálata a banki és a kereskedési könyvben, ideértve bizonyos kockázati kitétségek preferenciális kezelésére vonatkozó nemzeti diszkréciók megtiltását,
- a jelenleg alkalmazott hitelkockázat csökkentési keretek kiigazítása, beleértve bizonyos szuverén repo-típusú tranzakciók nulla haircut-ját megengedő nemzeti diszkréció kivezetését. (A vitairatban szereplő kockázati súlyok illusztratív célúak.)

A második csoportba a szuverén kockázatok koncentrációjának a csökkentését célzó szabályozási javaslatok tartoznak.

A harmadik csoportba a szuverén kockázatok felügyeleti felülvizsgálati (második pilléres) kezelésére, illetve a közzétételére (harmadik pillér) vonatkozó javaslatokat sorolták.

A Bizottság 14 konkrét kérdést fogalmazott meg a szuverén kockázatok definiálása, illetve kezelése kapcsán, amelyekre március 9-ig várják a véleményeket.

³⁵ frequently asked questions

³⁶ required stable funding

I.2.3 Egyéb fontos BCBS dokumentumok

Tizenharmadik helyzetjelentés a Bázeli szabályozási keretek bevezetéséről

A belépési kockázat (step-in risk) beazonosítása és kezelése

A BIS Pénzügyi Stabilitási Intézet Tanácsadó Testületének a megalakulása

További részletek a G-SIBs bankok értékeléséhez

Konzultációs dokumentum a stressz teszt alapelveiről és a követett gyakorlatokról

Helyzetjelentés a felügyeleti kollégiumokról

II Európai szabályozás

II.1 Általános környezet

II.1.1 Az Európai Bizottság 2018 évi munkaprogramja

Erő és egység ez a két kulcseleme az Európai Bizottság 2018 évi munkaprogramjának. A program számos olyan kezdeményezést tartalmaz, amely 2025-ön is túlmutat, messze túllépve 2019 március 30-át, amikor az Európai Unió már csak 27 tagállam uniója lesz. A Brexit utat nyit egy erősebb, egységesebb és demokratikusabb unió létrehozásának.

A jövő évben befejezik a Juncker elnök által megfogalmazott – és a Bizottság és a Tanács által is elfogadott – 10 prioritásból következő szabályalkotást. Így kidolgozzák a „körkörös” (újrahasznosító, megújuló) gazdaságra vonatkozó akció tervet, befejezik az Egységes Digitális Piacot, az Energia Uniót, a Tőkepiaci Uniót, a Monetáris Uniót és a Bankuniót érintő jogalkotást. A digitális gazdaság méltányos (fair) adóztatására vonatkozó kezdeményezés, a szociális igazságossági csomag, az élelmiszer ellátási láncok javítását célzó javaslat szintén hozzájárul majd a mélyebb és igazságosabb belső piac és a megerősített ipari bázis létrehozásához. Célzott új intézkedéseket vezetnek be a Biztonsági Unióval, a migrációs és globális politikával kapcsolatban és megerősítik az unió Civil Védelmi Mechanizmusát.

A hosszú távra megfogalmazott célkitűzések az erősebb, egységesebb és demokratikusabb unió megteremtését szolgálják.

II.1.2 Az Európai Tanács munkaprogramja – A jövő közös építése

Az Európai Tanács október 19-20-i ülésén a résztvevők megerősítették az európai projekt melletti elköteleződésüket, s **egyhangúan támogatták** a Tanács 2019 júniusáig felvázolt, **az unió megerősítését célzó munkaprogramját**.

(Leader's Agenda (LA) <https://www.consilium.europa.eu/media/21594/leaders-agenda.pdf>)

A munkaprogram - a Brexit-tel kapcsolatos rendszeres tanácskozásokon túl - a legvitatottabb kérdéseket tűzi napirendre; úgy, mint az euró zóna reformja, a menekültválság, a belső biztonság, a kereskedelem és az EU jövőbeni finanszírozása. Az LA-val kapcsolatban Donald Tusk elnök új - a korábbinál direkter és informálisabb - munkamódszert javasolt az uniós miniszterelnökök számára. Ez megengedi a konfrontációt olyan ügyekben, amelyekben a kooperáció nem jól működik; és világossá teszi, hogy miért nem.

Az LA rugalmas dokumentum, amelyet szükség szerint felülvizsgálhatnak és módosítanak.

II.1.3 Az Európai Bizottság gazdasági és monetáris unió elmélyítését célzó útterve

A Bizottság december 7-én egy jogalkotási és nem kötelező (non-binding) intézkedésekből álló csomagot javasolt az euró zóna reformjára, azzal a céllal, hogy az ellenállóbbá váljon a jövőbeni válságoknak. Ezzel eleget tett az európai gazdasági és monetáris unió elmélyítésére irányuló azon

kötelezettségvállalásoknak, amelyeket az öt elnök 2015. évi jelentése és Juncker elnök az unió helyzetéről szóló 2017. évi beszéde határozott meg.

A csomagban az ütemterv mellett négy kulcsintézkedés szerepel:

1. **Javaslat az Európai Valutaalap (EMF) létrehozására.** A javasolt Valutaalap az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) már bejáratódott szerkezetére épül, és az EU jogrendjébe illeszkedik, s lényegében megőrzi az ESM jelenlegi pénzügyi és intézményi struktúráját. A jövőben az EMF biztosítaná, hogy a pénzügyi nehézségekkel küzdő tagállamok segítséget kapjanak. Emellett közös védőhálót kínál az Egységes Szanálási Alap számára, és végső hitelezőként működik majd közre a bajba jutott bankok rendezett szanálása érdekében.
2. **Javaslat az unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződésnek³⁷ az uniós jogba való integrálásáról, figyelembe véve a Stabilitási és Növekedési Paktum nyújtotta rugalmasságot. (Erre a tagállamok korábban már kötelezettséget vállaltak.)**
3. **Közlemény az euró övezeti stabilitást szolgáló, uniós jogi keretbe foglalt új költségvetési eszközökről,** amely vázolja, hogyan alakíthatók ki az unió államháztartása keretében egyes olyan költségvetési funkciók, amelyek nélkülözhetetlenek az euró övezet és az EU egésze számára. A közleményben tárgyalt konkrét funkciók: a) **a reformok végrehajtását segítő eszköz** valamint tagállami kérésre **technikai segítségnyújtás**; b) **célzott eszköz az euró övezeti csatlakozás felé haladó tagállamok számára**; c) **védőháló a Bankunió számára**, d) **stabilizációs funkció**, amely jelentős aszimmetrikus sokkok esetén segítene fenntartani a beruházási aktivitást. A Bizottság 2018 májusában, **a 2020 utáni többéves pénzügyi keretre** vonatkozó javaslatok részeként terjeszti elő a szükséges kezdeményezéseket.

A Bizottság arra kérte az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy 2019 közepéig fogadják el a fenti jogalkotási javaslatokat.

4. **Közlemény az európai gazdasági és pénzügyminiszter lehetséges feladatköréről.** A miniszter a Bizottság alelnöke és az euró csoport elnöke lenne. (Ennek lehetőségét a jelenlegi EU szerződések biztosítják.) Az új tisztség erősítené az EU és az euró övezet gazdaságpolitikájának egységességét, hatékonyságát, átláthatóságát és demokratikus elszámoltathatóságát, a nemzeti hatáskörök maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

II.1.4 A „kevesebbet hatékonyabban” módszerrel foglalkozó munkacsoport létrehozása

Az Európai Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker november 14-én hivatalosan bejelentette a **szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” módszerrel foglalkozó munkacsoport** (Task Force) létrehozását. A munkacsoport 2018. július 15-ig jelentést tesz az elnöknek, amelyben ajánlást ad a szubszidiaritás és az arányosság elve jobb alkalmazásának módjáról, olyan szakpolitikai területek azonosításáról, amelyek esetében a munka átruházható, vagy végérvényesen visszaadható a tagállamok hatáskörébe, valamint annak módjáról, miként lehetne eredményesebben bevonni a regionális és helyi hatóságokat az uniós szakpolitikai döntéshozatalba és a célok megvalósításába.

A munkacsoport 2018. január 1-jén kezdi meg munkáját, elnöke Frans Timmermans, a Bizottság minőségi jogalkotásért, intézményközi kapcsolatokért, jogállamiságért és az Alapjogi Chartáért felelős első alelnöke lesz. A munkacsoport 9 további tagból áll, közülük három a nemzeti parlamentekből, három az Európai Parlamentből és három fő a Régiók Európai Bizottságából érkezik a munkacsoportba.

II.1.5 Az Európai Központi Bank jelentése a pénzügyi szektor szerkezetéről

A pénzügyi szektor szerkezetének a változásáról szóló 2017 évi EKB jelentés szerint folytatódott a bankszektor konszolidációja, az euró zónában működő hitelintézetek száma 2008 és 2016 között

³⁷ Treaty on Stability , Coordination and Governance

25%-kal csökkent. Az összesített mérlegfőösszeg (24,2 trillion³⁸ EUR) az előző év végihez képest 0,5%-kal bővült, míg 2008-hoz képest 14%-kal csökkent. A teljes hitelállomány 1%-kal nőtt. A tőkemegfelelés - főként a tőke növekedése következtében - tovább javult: a CET1 mutató 15,4%-ra nőtt az előző évi 14,4%-ról. Miközben a nem teljesítő hitelek medián értéke tovább csökkent, addig néhány országban az NPL hitelek aránya változatlanul nagyon magas.

Az euró övezet teljes pénzügyi szektora (2017 márciusában 76,2 Trillion EUR) dinamikusan bővül, a GDP 6,4-szeresének felel meg. (2008-ban ez az érték 5,3-szoros volt.) Hosszú távon a nem bank pénzügyi intézmények részaránya emelkedő. 2016 során a befektetési alapok eszközállománya 7%-kal bővült.

II.2 Kockázat csökkentő csomag (RRP³⁹)

II.2.1 A gyorsított eljárásban tárgyalt intézkedések elfogadása

Néhány módosítási javaslat esetében alapvető volt, hogy 2018 januárjától alkalmazni lehessen, ezért ezeket a csomagról leválasztva, gyorsítottan, külön eljárásban kezelték. Az uniós nagykövetek 2017. november 15-én a Tanács nevében jóváhagyták a hitelezői hierarchiáról szóló irányelvet, illetve az IFRS 9-ről és a nagykockázat-vállalásokról szóló rendeletet. Az Európai Parlamenttel október 25-én létrejött politikai megállapodás az alábbi két szabályozási javaslatot érintette:

- Irányelv tervezet a **fedezetlen, hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok kielégítési sorrendben elfoglalt helyéről** (banki hitelezői hierarchia);
- Rendelet tervezet egy olyan átmeneti szabályozásról, amelynek célja, hogy **az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási sztenderd** bevezetése által **a szavatoló tőkére gyakorolt hatás** csak fokozatosan, több év alatt érje el teljes mértékét. A rendelet tervezet **a nagykockázati limitek szuverénakat érintő átmeneti kezelését** is szabályozza.

Az FSB 2019-től bevezetendő, teljes veszteségviselő kapacitásra (TLAC) vonatkozó szabályozása előírja, hogy a bankoknak alárendelt instrumentumokat kell tartaniuk (alárendeltségi követelmény). Az irányelvtervezet – amely főként a BRRD 108. cikkelyét módosítja - kötelezi a tagállamokat olyan **nem elsőbbségi, első helyre sorolt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok** (non-preferred senior debt) **új osztályának létrehozására**, amelyek teljesítik az alárendeltségi követelményt. Az instrumentum megkönnyíti az uniós feltőkésítési szabályok határon átnyúló alkalmazását. A tagállamok egy része már a tervezetnek megfelelően módosította, vagy jelenleg módosítja fizetéseképtelenségi jogszabályait.

Az IFRS 9 bevezetést és a nagykockázatokat érintő rendelet **enyhíteni** fogja az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási sztenderd bevezetése által a bankok szavatoló tőkéjére gyakorolt lehetséges negatív hatást. Az IFRS 9 bevezetése a várható hitelezési veszteségekre képzett céltartalék hirtelen, jelentős mértékű megnövekedéséhez vezethet; és az intézmények tőke megfelelési mutatóinak jelentős csökkenését eredményezheti. Ezért 2018. január 1-jétől kezdődően, az új számviteli sztenderd bevezetésével összehangoltan, **átmeneti szabályozásra** van szükség. A rendelettervezet lehetővé teszi a bankok számára, hogy egy **ötéves átmeneti időszak** során a megnövekedett várható hitelezési veszteségekre képzett céltartalék egy részét **„plusztőkeként” beszámítsák az elsődleges alapvető tőkébe**. Ez a tőkébe beszámítható többlet az átmeneti időszak alatt fokozatosan nullára csökken.

A rendelet egy **hároméves kivezető időszakot** is biztosít, amelyet igénybe véve a bankoknak az állami szektorral szembeni, más tagállam pénznemében denominált kivettségeik elszámolása tekintetében nem kell alkalmazniuk a nagykockázati limiteket. A mentességet a bankok több olyan euró övezeten

³⁸ 10 a tizenkettediken

³⁹ Risk Reduction Package: a Bizottság 2016 novemberben tette közzé a tőkekövetelmény rendelet és direktíva (CRR/CRD4) módosítását célzó szabályozási csomagot, amely az egységes szanalási rendszerről szóló rendelet (SRMR) és a bank helyreállítási és szanalási direktíva (BRRD) módosítására, kiegészítésére vonatkozó javaslatokat is tartalmazza.

kívüli tagállam esetében is alkalmazzák, amelynek euróban denominált állampapírjával rendelkeznek. A kivezető időszak célja a mentesség megszűnéséből fakadó **hatások enyhítése**.

II.2.2 A Kockázat csökkentő csomag egészét érintő fejlemények

A kockázat csökkentő csomag egészét illetően lassú az előrehaladás. A válságkezelési szabályozásra vonatkozó előzetes jelentését a svéd jelentéstevő (Gunnar Hökmark) szeptember 27-én hozta nyilvánosságra. A tőkekövetelmény szabályozás módosítása kapcsán Peter Simon, német rapportőr november közepén nyújtotta be előzetes jelentését a CRR2/CRD5-höz. Az ész elnökség mind a négy terítéken lévő jogszabályhoz kompromisszumos javaslatot dolgozott ki.

Az ész elnökség ezen túl helyzetjelentést készített, amelyben a tárgyalások során mutatkozó alábbi fő vitapontokat azonosította:

A makroprudenciális keretek és a második pillér kapcsolata

A tagországok között vita van arról, hogy a második pillér keretében a felügyelet csak az egyedi (bankkénti), vagy a makroprudenciális kockázatokra (azaz a szektor egészét érintően) is határozhat meg többléteke követelményt, illetve, hogy a többléteke előírásnak legyen-e, és ha igen milyen szinten legyen a felső korlátja.

Szintén vita van az O-SII⁴⁰-s-re és a leányvállalként működő O-SIIs-re meghatározható tőkepuffer követelmények előírhatóságát és felső korlátját érintően.

A bázeli reformok implementálása

A bázeli reformok implementálása tekintetében a felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás (FRTB) bevezetéséről, annak ütemezéséről illetve az NSFR szabályozás kapcsán a derivatív ügyletek, valamint a repo és a fordított repo ügyletek kezelését érintően térnek el a tagállami vélemények.

A tőke és likviditási követelmények alóli felmentés a CRR-ben

A CRR javaslat lehetővé teszi, hogy a felügyelet szigorú feltételek mellett határokon átnyúló bankcsoportok esetében is felmentést adhassanak a bankcsoport tagok számára a tőke és a likviditási követelmények egyedi alkalmazása alól. Ezt a tagállamok többsége ellenzi, időelőtti intézkedésnek tartja, míg mások a bankunió jelen állapotára tekintettel támogatják a felmentés lehetőségét.

Mentesítés a CRR/CRD alkalmazása alól

Két tagállam fejlesztési bankjának kért mentesítést az alkalmazás alól, arra hivatkozva, hogy azt más tagállamok fejlesztési bankjai is megkapták. Egy másik tagállam 16 regionális támogatási bankja számára kért mentesítést. A tagállamok egyetértettek abban, hogy a mentesítési lista nyitott legyen, de problematikusnak tartották, hogy a mentesítések révén egy tagország bankrendszerének túl nagy szelete kerüljön ki a CRR/CRD hatálya alól.

A MREL⁴¹ kalibrációja

Néhány tagállam szerint az FSB által meghatározott, az első pillérben előírt TLAC követelményt a rendszerszempontról fontos globális bankokon (G-SIBs) túl, az egyéb rendszerszempontról fontos intézményekre (O-SIIs) is alkalmazni kellene. A tagállamok élesen megosztottak a második pillérben meghatározott MREL követelmény (requirement) és ajánlás (guidance) tartalmát, illetve az ajánlás megsértésekor alkalmazható korlátozás alkalmazását, valamint a követelmény be nem tartásának a szankcionálását érintően. Úgyszintén vita van a MREL követelmény és a minimum 8%-os bail-in szabály összekapcsolásáról, illetve arról, hogy a második pillérben meghatározott MREL követelményt alárendelt instrumentumokkal kell-e teljesíteni.

II.3 Bankunió

II.3.1 Az Európai Bizottság október 11-i kommunikéje - A Bankunió kiteljesítése 2018-ban

⁴⁰ Other Systemically Important Institutions: egyéb rendszerszempontról fontos intézmények

⁴¹ Minimum requirement for own funds and eligible liabilities

Október 11-én - Juncker bizottsági elnök Európai Unió állapotát értékelő szeptemberi beszédét követően - **a Bizottság nyilatkozatot tett közzé a Bankunió kiteljesítésére 2018-ban tervezett lépésekről.** A kommuniké bemutatja a Bankunió megteremtésének az eddig elért eredményeit (az Egységes Felügyeleti Rendszer és az Egységes Szanálási Rendszer kialakítását) és felvázolja a Bankunió kiteljesítéséhez szükséges további intézkedéseket. Leszögezi, hogy a Bankunió megteremtése során a **kockázatcsökkentő és a kockázatmegosztó intézkedéseket párhuzamosan** (kéz a kézben) **kell alkalmazni.** Ennek jegyében a Bizottság 2016 novemberében közre adta az egységes európai szabálykönyvet (CRR/CRD4, SRMR, BRRD) módosító kockázatcsökkentési csomagját. A Bizottság új lendületet kíván adni az Európai Betétbiztosítási Rendszerre (EDIS⁴²) vonatkozó tárgyalásoknak, és a Bankunió megerősítésére kezdeményezi az Egységes Szanálási Rendszer közös **költségvetési védőhálójának (fiscal backstop)** a létrehozását. A kommuniké részletesen kitér a Bizottság **NPL hitelek kezelését célzó,** tervezett intézkedéseire. (2018 első negyedévében átfogó bizottsági csomag az NPL hitelek kezelésére, eszközkezelő társaságok (AMC⁴³) létrehozása, a másodlagos NPL piac fejlesztése, a hitelszolgáltatók (loan servicers) kulcs szerepe, a biztosított hitelezők védelme az adósok nemfizetése esetén, kötelező prudenciális „védőháló” szabályozás az NPL hitelek utáni céltartalék képzésre.) A **szuverén kötvény alapú értékpapírok (SBBS⁴⁴) kialakításának ösztönzésével** a Bizottság a bankok állampapír befektetéseinek a diverzifikálását, a határokon átnyúló kockázatmegosztást segíti.

(Az SSM rendelet értelmében a Bizottságnak rendszeresen értékelnie kell a végrehajtást. A felügyeleti feladatok 2014. novemberi, EKB általi átvétele óta a Bizottság első ízben értékelte az SSM működését.)

II.3.2 A nem teljesítő (NPL) hitelek kezelése

EKB kiegészítés az NPL útmutatóhoz

Az EKB október 4-én konzultációt kezdett **a nem teljesítő hitelek kezelésére vonatkozó márciusi útmutatójának a kiegészítésére.** Az „Addendum” szerint a 2018. január 1. után nem teljesítő kitettségeket **aszerint kell nyilvántartani és nyomon követni, hogy mikor váltak nem teljesítővé.** Az NPL kitettségeket azon ismérv alapján is két csoportba kell osztani, hogy **biztosítékkal fedezettek-e.** A nem fedezett kitettségekre – ha azok már két év óta nem teljesítők - 100%-os céltartalékot/értékvesztést kell megképezni, illetve elszámolni. Ugyanez a kötelezettség a biztosítékokkal fedezett hitelek esetében 7 év nem teljesítőként való besorolás beálltával következik be. A szabályozás az EKB közvetlen felügyelete alá tartozó bankokra vonatkozik. Ezeket az előírásokat **védőháló szabályozásnak („backstop regulation”)** szánják, folyamatos céltartalék-képzés/ értékvesztés elszámolás esetén a szabályozás nem lesz tényleges hatással a bankok működésére. (Az NPL hitelek esetében a két/ hét év óta nem teljesítőkre már a második/ hetedik év végére rendelkeznek a szükséges, 100%-os céltartalékkal.)

Az EKB javaslatára az európai törvényhozók idegesen reagáltak, **az európai Parlament képviselői úgy vélik, hogy az EKB túlterjeszkedik a hatáskörén.** Az EKB csak az egyedi bankok értékvesztésére/céltartalékolására szabhat előírásokat, és nem hozhat valamennyi bankra vonatkozó szabályokat, mert ez a törvényalkotók feladata. (Az olasz képviselők, - köztük az Európai Parlament olasz elnöke - különösen élesen fogalmaztak, hiszen a közel ezer milliárd eurós NPL állomány negyede az olasz bankoknál van!)

Az EBF külön levélben is felhívta a figyelmet **az első és a második pillérben előírtak szigorú elkülönítésének a fontosságára.** Az EKB csak a második pillérben írhat elő többletkövetelményt az

⁴² European Deposit Insurance Scheme

⁴³ Asset Management Companies

⁴⁴ Sovereign Bond-Backed Securities

egyes bankok számára. Az EKB tervezett intézkedése versenyhátrányt jelent az euró övezet bankjainak, megkérdőjelezi az egységes szabálykönyvet és a jogbiztonságot. A levél annak a félelemnek is hangot adott, hogy az új szabályt a már meglévő állományra is alkalmazni kell majd.

Bizottsági kezdeményezés az NPL kitettségek kezelésére

A Bankunió kiteljesítésére vonatkozó kommunikációknak megfelelően novemberben a Bizottság is újabb kezdeményezést tett az NPL kitettségek kezelésére. **A célzott bizottsági konzultáció a kötelező prudenciális védőhálóról/támaszról** mindössze 20 napig (november 10-től 30-ig tartott), és az **új, nem teljesítővé váló hitelek nem megfelelő céltartalékolását kívánja kezelni**. A Bizottság az egész unió szintjén megfontolásra javasolja egy védőháló (backstop) jellegű prudenciális szabályozás bevezetését a CRR keretébe illesztve, a tőkéből való levonással kezelve a nem teljesítő hitelekre vonatkozó nem elégséges céltartalék képzést.

Az Európai Bizottság egyidejűleg **kezdeti hatás vizsgálatot (IIA⁴⁵)** végzett a kötelező prudenciális támaszról, amelyben lehetséges opciókat vázolt fel a probléma kezelésére, hangsúlyozva, hogy ezek nem determinálják a végül kialakuló megoldást.

A konzultáció során **az EBF hangsúlyozta**, hogy az NPL hitelek az EU tagállamokban igen eltérően alakulnak, így a szubszidiaritás és az arányosság elvének a figyelembe vételével **egy általános európai minta (blueprint) mellett a tagállami kezelés látszik megfelelőnek**. Bármely prudenciális védőháló szabályozás - a csődszabályozási irányelvvel és az IFRS9-cel együtt - nagymértékben befolyásolhatja a jövőbeni hitelhez jutást, így kiemelten fontos **a szabályozási javaslatok együttes hatásának az előzetes vizsgálatát**.

II.3.3 Az Egységes Felügyeleti Rendszert (SSM⁴⁶) érintő további fejlemények

A hitelintézetek jelentőségének éves értékelésének az eredményeként - a csoport struktúrák változása, valamint a bankcsoportokat érintő egyéb fejlemények következtében – **változott az EKB által közvetlenül felügyelt intézmények (jelentős bankok, bankcsoportok) köre, számuk 2017-ben 125-ről 119-re csökkent**. A megnövekedett méret miatt 2018. január 1-től az EKB közvetlen felügyelete alá kerül a Barclays Bank PLC Frankfurti fióktelepe. A Raiffeisen-Holding Niederösterreich-Wien és a SEB AG három egymást követő naptári évben nem érték el a jelentős hitelintézet kritériumát, ezért már nem szerepelnek a közvetlenül felügyelt bankok listáján és az osztrák, illetve a német felügyeleti hatóságokhoz kerültek vissza. A csoport-struktúrák változása és a felvásárlások következtében a Banco BPI S.A. és a Banco Popular Español S.A. más jelentős bankcsoportba olvadt. Az Agence Française de Développement önként visszaadta az engedélyét, míg a Veneto Banca S.p.A. és a Banca Popolare di Vicenza S.p.A. jogosítványát visszavonták.

Az Európai Központi Bankkal, mint az SSM felügyeleti hatóságával folytatott konzultációt követően az **EBF levélben kérte az FRTB IMA⁴⁷ alkalmazásának az 5 évvel történő elhalasztását**. A kérést az azonos versenyfeltételek biztosításának (USA) az igénye indokolja. Az ötéves (hatvan hónapos) halasztást az támasztja alá, hogy a CRR2 elfogadását követően 18 hónap szükséges az EBA RTS-ek elkészítésére, újabb 18 hónap kell a banki modellek implementálására, míg a felügyeleti felülvizsgálati folyamat 24 hónapot igényel.

Az EKB bejelentette, hogy **a Felügyeleti Felülvizsgálati Folyamat (SREP⁴⁸) következő ciklusában változtat a likviditást értékelő ILAAP táblákon**. A változtatások tartalmáról a részleteket érintően

⁴⁵ Inception Impact Assessment

⁴⁶ Single Supervisory Mechanism

⁴⁷ Fundamental Review of Trading Book Internal Model Approach

⁴⁸ Supervisory Review and Evaluation Process

egyeztettek a banki szakértőkkel. A 2018-as értékelések során az új táblákat alkalmazzák, amelyek tartalmát előzetesen megismertetik az érintett bankokkal.

Októberben az EKB konzultációt tartott **az engedélyezési kérelmek értékeléséről szóló**, valamint **a fintech hitelintézetek engedélyezési kérelmeinek értékeléséről szóló útmutató tervezetéről**. A konzultáció célja az engedélyezési folyamat egységesítése, átláthatóságának a növelése, az engedélyezésért folyamodók segítése. Az első útmutató általánosságban mutatja be az engedélyezési kérelmekkel szembeni elvárásokat és értékelési kritériumokat, míg a második a fintech üzleti modellt követő hitelintézetek felügyeleti értékeléséhez ad operatív útmutatást. Az útmutatók jogilag nem kötelező erejűek.

Az Euró övezeten belül az EKB az engedélyezési folyamat kizárólagos felelőse, de az engedélyezési folyamatban szorosan együttműködik a nemzeti felügyeleti hatóságokkal. Az SSM fennállása óta 2016 végéig az EKB 68 működési engedély iránti kérelmet kapott, és 37 hitelintézet működését engedélyezte. (Egy kérelmezőtől sem tagadta meg az engedélyt, de többen visszavonták kérelmüket, és néhány eset még elbírálás alatt áll.) A fintech üzleti modellt alkalmazó intézmények egyre nagyobb arányban nyújtanak be engedélyezési kérelmet ezért az EKB az illetékes nemzeti hatóságokkal egységes (common) eljárást alakított ki az engedélyezésükre, többek között előírva, hogy az informatikai vezető (Chief Technology Officer) legyen tagja az igazgatóságnak.

Az **EKB novemberben konferenciát tartott a felügyeleti jelentésekről**. Ezen bemutatták, hogy a felügyeleti jelentések adatait az illetékes nemzeti hatóságok miként dolgozzák fel, illetve hogyan adják át az EKB-nek és az EBA-nak. Áttekintették az adatminőség javítására irányuló intézkedéseket, illetve bemutatták a banki adatok értékelésének a módszertanát.

A helyreállítási tervezésről és válságkezelésről tartott októberi EKB workshopon az EKB illetékesei bemutatták, hogy a **2016-os helyreállítási tervek mennyiben mutattak javulást az egy évvel korábbiakhoz képest** (jogi megalapozottság, szakmai alátámasztás, összehasonlíthatóság, EBA minimum értékeknek való megfelelés, csoportokra vonatkozóan közös felügyeleti döntés, opciók száma, scenáriók, stb.). A **helyreállítási tervek működőképességének a javítására** ugyanakkor még sok a tennivaló (a helyreállíthatósági kapacitás realitásos megítélése, forgatókönyvek a válsághelyzetben való használhatóság javítására, a likviditás hiány tesztelése normál időszakokban, stb.).

II.3.4 Az Egységes Szanálási Rendszer (SRM)⁴⁹

Az Egységes Szanálási Rendszer létrehozásakor a tagállamok megállapodtak abban, hogy **az Egységes Szanálási Alap működőképességét a pénzügyi stabilitás megóvását szolgáló közös költségvetési védőháló (fiscal backstop) megerősítésével** növelik. Ez a hitelezői feltőkésítést követően biztosítaná a pénzügyi stabilitás megóvásához szükséges többletforrásokat egy nagybank vagy akár több bank egymást követő szanálásához. Mivel a költségeket végső soron a bankszektor fizetné, a védőháló összességében középtávon nem terhelné a költségvetést. A gazdasági és a monetáris unió elmélyítéséről szóló bizottsági vitaanyag a költségvetési védőhálóra a leghatékonyabb opcióként az **Európai Stabilitási Mechanizmus által biztosított hitelkeretet** jelölte meg. A munkafolyamatokat össze kell hangolni a gazdasági és monetáris unió elmélyítésére vonatkozó bizottsági javaslatcsomaggal. (Ennek részét alkotja az Európai Stabilitási Mechanizmus Európai Valutaalappá történő átalakítására irányuló javaslat.) Fontos lesz egy olyan, hatékony döntéshozatali eljárás kialakítása is, amely lehetővé teszi a védőháló gyors alkalmazását.

Az Egységes Szanálási Testület (SRB⁵⁰) novemberben **hatodik** alkalommal tartott **iparági találkozót (Industry Dialogue)**. A találkozón az SRB magas beosztású tisztségviselői

⁴⁹ Single Resolution Mechanism

- a szanalási tervezésről, a levonható tanulságokról,
- a 2017-es MREL politikáról,
- A kritikus funkciókról és a banki jelentésekről,
- valamint a szanalási alapba való adminisztratív befizetési kötelezettségről

tartottak előadást.

Idetartozó hír, hogy az SRB elnökének, Elke Könignek a **mandátumát** - az első három éves periódust követően - **újabb öt évvel meghosszabbították**.

Az SRB és az EBF közötti jó együttműködést mutatja, hogy az SRB képviselői és banki szakértők részvételével **SRM szakértői csoport** alakult, amely novemberben tartotta első ülését.

II. 3.5 Az Európai Betétbiztosítási Rendszer (EDIS⁵¹)

Az egységes betétbiztosítás a Bankunió elengedhetetlen, eddig még meg nem valósult pillére. Fontos elv, hogy a betéteseket a Bankunió egész területén - függetlenül lakóhelyüktől - azonos szintű védelemben kell részesíteni. Az egységes európai betétbiztosítási rendszer létrehozásának megkönnyítése és a folyamatban lévő - megrekedni látszó - tárgyalások előmozdítása érdekében a Bizottság októberben **a betétbiztosítási rendszer létrehozásának szakaszait és ütemezését érintő módosításokat** javasolt. A javaslat figyelembe vette az Európai Parlamentben és a Tanácsban kifejtett eltérő álláspontokat és aggályokat. A 2015. novemberi eredeti javaslathoz képest a Bizottság **a rendszer fokozatosabb bevezetését** indítványozza. A betétbiztosítási rendszert mindössze **két szakaszban** hoznák létre: **egy korlátozottabb viszontbiztosítási szakaszban**, majd ezt követően **az együttbiztosítási szakaszban**. Az együttbiztosítási szakaszba való átlépést azonban a kockázatcsökkentésre vonatkozó feltételekhez (mindenekelőtt az NPL állományok leépítéséhez) kötnék. A viszontbiztosítási szakaszban a közös betétbiztosítási rendszer **kizárólag likviditásfinanszírozást nyújtana a nemzeti betétbiztosítási rendszerek számára**. Ez azt jelenti, hogy egy bank válsága esetén ideiglenesen bocsátaná rendelkezésre a betétesek kifizetéséhez szükséges forrásokat, amely támogatást a nemzeti betétbiztosítási rendszereknek vissza kellene fizetniük – azaz a veszteségeket továbbra is nemzeti szinten fedeznék. A veszteségek átvállalására az együttbiztosítási szakaszban is csak fokozatosan kerülne sor.

A Bizottság javaslatát a sajtó általában visszalépésként értékeli a korábbi kezdeményezéshez képest.

II.4 Bizottsági konzultáció a felügyeleti jelentési kötelezettségek karcsúsításáról

A Bizottság az úgy nevezett karcsúsítási (fitness check) program keretében konzultációt kezdett a pénzügyi szektor jelentési kötelezettségeinek a csökkentésére. A korábbi, 2015 szeptemberi felmérés (Call for evidence) szerint a túlzott jelentési kötelezettség volt az egyik leggyakrabban említett szabályozási korlát. A konzultáció során tájékozódni kívánnak a (2016 végén hatályos) **jelentési kötelezettségek teljesítésének költségeiről, ugyancsak vizsgálva azok konzisztenciáját, koherenciáját, hatékonyságát és az unió számára képviselt hozzáadott értékét**. Konkrétabban mennyiségi adatokat kívánnak gyűjteni a jelentési kötelezettségek miatt szükséges beruházásokról, illetve példákat keresnek az inkonzisztens, redundáns, vagy megduplázott felügyeleti jelentési kötelezettségekre. Ugyancsak javaslatokat várnak a jelentési kötelezettségek egyszerűsítésére és áramvonalasítására.

A konzultációs időszak 2018. február 28-ig tart.

(Az Európai Bankföderáció az AnaCredit kötelezettségekre is ki fogja terjeszteni a válaszadást.)

⁵⁰Single Resolution Board

⁵¹ European Deposit Insurance Scheme

II.5 Tőkepiaci Unió (CMU⁵²)

II.5.1 Az új csődszabályozási javaslattal (fizetéképtelenség, preventív célú átstrukturálás, a vállalkozások második esélye) kapcsolatos fejlemények

A témában született **előzetes parlamenti jelentéshez** a képviselők igen nagyszámú és egymással ellentétes irányú módosítási javaslatot fűztek, amelyek összehangolása komoly nehézségekbe ütközhetett. December elején a Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) megegyezett a módosítási javaslatokat érintően. A Jogi Bizottság várhatóan csak januárban szavaz a módosításokról. Párhuzamosan a Tanácsban is zajlik a szabályozási javaslattal kapcsolatos vita. Az információk szerint a tagállamok egy része nagyobb hatáskört szánna a helyi bíróságoknak az átstrukturálási folyamatban. A csődvédelmi moratórium (stay) rövidítését illetően is nehéznek látszik a megegyezés.

A csődszabályozási irányelv kapcsán az EBF levelet írt a döntéshozóknak, amelyben felhívta a figyelmet a nem teljesítő (NPL) hitelek kezelésére vonatkozó akcióterv – s abban **a biztosított hitelezők védelmét célzó intézkedések** -, valamint **a preventív célú átstrukturálásra vonatkozó szabályozási javaslat** közötti kölcsönhatásra. A hitelezők, s köztük a biztosítékkal rendelkező hitelezők hatékony védelme megkönnyíti és olcsóbbá tesz a vállalatok hitelekhez való hozzáférését és megnehezíti a csődszabályozással kapcsolatos visszaéléseket. Ugyanakkor a Bizottság számos csődszabályozási javaslata (a moratórium 12 havi kiterjeszhetősége, az illikvid adósok csődvédelmének a lehetősége, a banki hitelkeretek felmondásának a tiltása, a biztosítékkal rendelkező hitelezők leszavazhatósága a nem biztosítottak által) ezzel ellentétes hatással járna. A szabályozási javaslat **a biztosítékok hatékony érvényesítésének az akadályozása mellett, a bankok tőkekövetelményét is megnövelné**. A bizottsági javaslat - amelynek célja a vállalatok és a munkahelyek védelme - nem szándékolt hatásokkal jár. Egy olyan csődszabályozás, amely a hitelezők megfelelő védelme mellett az eszközök hatékony működtetését segítené, hosszú távon nagyobb előnyökkel járna a gazdaság egészére.

Az EBF arra kérte a Bizottság, a Parlament és a Tanács illetékeseit, hogy a szabályozás elfogadásánál vegyék figyelembe a fenti szempontokat.

Az EBF **az NPL hitelek és a problémás eszközök másodlagos piacának a fejlesztéséről és a biztosított hitelezők védelméről** hirdetett bizottsági konzultációban részletesen is kifejtette a véleményét.

II.5.2 A vállalati kötvénypiacok fejlesztése

Az Európai Bizottság Szakértői csoportja 2017 novemberében jelentést tett közzé **Az európai vállalati kötvénypiacok fellendítése** címmel. Ezzel egy időben egy másik tanulmány is megjelent, a vállalati kötvénypiacok likviditását befolyásoló tényezőkről.

A témakörben november 24-én nyilvános meghallgatást tartottak, amelyen a Bizottság illetékes, hangsúlyozta, hogy a vállalati kötvénypiac fejlesztése, egységesítése és likvidebbé tétele alapvető a Tőkepiaci Unió megteremtéséhez. A vállalati kötvényeknek kulcsszerepet kell játszaniuk a KKV-k és a gyengébb minőségű vállalatok finanszírozásában. A meglévő prudenciális szabályok esetleges enyhítésére ugyanakkor csak megfelelően meggyőző hatástanulmányok eredményeként kerülhet sor. A tervezett menetrend szerint a Bizottság 2018 első negyedévében nyilvános konzultációt tart a vállalati kötvényekről, amelyet az év második felében bizottsági közlemény (Communication) követ majd.

⁵² Capital Markets Union

II.6. A bankszerkezeti reform

Az Európai Bizottság újonnan nyilvánosságra hozott munkatervében bejelentette, hogy - a belátható megegyezés hiányában - **visszavonja a lakossági és a befektetési banki tevékenység szétválasztására (a bankszerkezeti reformra) vonatkozó rendelet tervezetét**. A témában 2015 óta nem volt előrelépés. A Bizottság indoklásában kiemelte, hogy a javaslat mögött álló pénzügyi stabilitási megfontolásokat időközben más szabályozási eszközökkel - a Bankunió egységes felügyeleti és szanálási rendszerével - már kezelték. A Parlament jelentéstevője messzemenően egyetértett a javaslat visszavonásával. (Az Egyesült Államokban a Volcker szabály, Nagy Britanniában a Vickers reform írta elő a lakossági tevékenység körbehátárolását, de néhány uniós tagországban is hoztak erre vonatkozó szabályokat.)

II.7 Az EBA és az ESAs⁵³ negyedik negyedévben megjelent lényeges dokumentumai

Útmutatók

Végleges útmutató az állítólagos jogsértés esetén követendő PSD2 szerinti panaszkezelési eljáráshoz (EBA/GL/2017/13)

Végleges útmutató a szignifikáns fiókok felügyeletéhez (EBA/GL/2017/14)

Végleges útmutató a kapcsolt (egymással kapcsolatban álló) ügyfelekhez (EBA/GL/2017/15)

Végleges útmutató az IRB módszer kockázati paramétereire (EBA/GL/2017/16)

Átdolgozott útmutató a lakossági betétek likviditási jelentési célú figyelembe vételéről

Végleges útmutató a PSD2 szerinti biztonsági intézkedésekről (EBA/GL/2017/17)

Konzultációs dokumentumok

Konzultációs dokumentum a szanálási tervezéssel kapcsolatos adatszolgáltatásról (EBA/CP/2017/15)

Konzultációs dokumentum az anya és a fogadó ország hatóságai közötti PSD2 szerinti együttműködésről (EBA/CP/2017/16)

Konzultációs dokumentum a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat (SREP), illetve a felügyeleti stressz tesztek során alkalmazandó, átdolgozott közös eljárásokról és módszertanokról (EBA/CP/2017/18)

Konzultációs dokumentum a prudenciális konszolidáció módszereit meghatározó technikai sztenderdekről (EBA/CP/2017/20)

Konzultációs dokumentum az értékpapírosítás alapjául szolgáló kitétségek homogenitására vonatkozó RTS tervezetről (EBA/CP/2017/21)

Konzultációs dokumentum a kockázatmegtartásra vonatkozó RTS-ről (EBA/CP/2017/22)

Konzultációs dokumentum a belső modellek összehasonlítására (benchmarking) vonatkozó módosított technikai sztenderdekről (EBA/CP/2017/23)

Vitaanyagok

Vitaanyag a felülvizsgált piaci és partner kockázat kezelési keretek európai bevezetéséről (implementálásáról) (EBA/DP/2017/04)

Szabályozási és alkalmazási technikai sztenderdek

Technikai sztenderd tervezetek a pénzmosási és a terrorizmus finanszírozási kockázatok csoport szintű kezelésének a megerősítésére (JC/2017/25)

Módosított technikai sztenderdek az ECAIs⁵⁴ megfeleltetéshez (mapping) (JC/2017/61), (JC/2017/67)

Végleges technikai sztenderd tervezetek a PSD2 szerinti központi kapcsolattartási pontokról (EBA/RTS/2017/09)

⁵³ European Supervisory Authorities

⁵⁴ External Credit Assessment Institutions: külső hitelminősítő intézmények

Végleges technikai sztenderd tervezetek a PSD2 szerinti jövőbeni EBA nyilvántartásról (regiszterről) (EBA/RTS/2017/09), (EBA/ITS/2017/07)

Végleges technikai sztenderd tervezetek a nem központi szerződő féllel elszámolt OTC derivatívák letéti (margin) követelményének a módosításáról JC/2017/79)

Végleges RTS tervezet a BRRD szerinti egyszerűsített kötelezettségekről (EBA/RTS/2017/11)

Vélemények

Útmutató a felügyeletnek és az intézményeknek a Brexit miatti székhely áthelyezésekről (EBA/OP/2017/12)

Vélemény és jelentés a CRDIV/CRR-hez kapcsolódó szabályozói engedélyek témakörben (EBA/OP/2017/13)

Jelentés a felügyeleti gyakorlatok konvergenciájáról (EBA/OP/2017/14)

Jelentés és intézkedések a makroprudenciális kockázatok kezelésére (EBA/OP/2017/15)

Vélemény a PSD1-ről a PSD2-re történő áttérésről (EBA/OP/2017/16)

Tanácsadás a Bizottságnak a 180 napon túli esedékességi kritérium alkalmazásának a megtiltásáról a lényeges (materiális) kitételek esetében (EBA/OP/2017/17)

Javaslatok

Javaslat az egységek szerepeltetésére (befoglalására) a csoport helyreállítási tervében (EBA/REC/2017/02)

Jelentések és egyéb dokumentumok

A 2018. évi munkaprogram

Kockázati jelzőszámok 2017 Q2

A közszektorba tartozó egységek listája a tőkekövetelmény számításához

A 2018 évi európai stressz teszt végleges ütemezése

Az illetékes hatóságok áttekintése a CRDIV csomag implementálása és átvétele tekintetében

A belső modell eredmények konzisztenciájának az éves értékelése

Végleges szakértői jelentés az EBA O-SIIs útmutatójáról

A CET1 instrumentumok felülvizsgált listája

A 2018 évi európai stressz teszt módszertana

A Tanács döntése az EBA székhelyének az áthelyezéséről

Jelentés a felügyeleti gyakorlatok konvergenciájáról

Jelentés az európai bankszektor kockázatairól és sérülékenységeiről

A bázeli reform csomag kumulált hatásainak az értékelése

Az ITS validálási szabályok felülvizsgált listája

Sztenderdizált adattáblák az NPL hitelek csökkentésére

Felülvizsgált ITS csomag a 2018. évi összehasonlítási (benchmarking) gyakorlathoz

Jelentés a CRR 509 cikkely (1) szerinti likviditási intézkedésekről

A MREL jelentés mennyiségi felülvizsgálata

A bázeli reformok európai bankokra gyakorolt hatásának az átfogó (teljes) értékelése